

KOLON MENTI LEADER EGYESÜLET

HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2023-2027

TERVEZET v.5

(2023. október 10.)

Tartalom

Rövidítések jegyzéke.....	3
Bevezetés.....	4
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata.....	5
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése.....	7
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása.....	9
4. Horizontális célok.....	11
4.1 Esélyegyenlőség.....	11
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	12
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések.....	12
6. Külső koherenciák azonosítása.....	15
7. Helyzetfeltárás.....	17
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	17
7.2 SWOT analízis.....	23
8. A stratégia beavatkozási logikája.....	25
8.1 A stratégia jövőképe.....	25
8.2 A stratégia célhierarchiája.....	26
9. Cselekvési terv.....	27
9.1 Az intézkedések leírása.....	27
9.2 Együtműködések.....	33
9.3 Kommunikációs terv.....	34
9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek.....	35
10. Monitoring és Indikátorok.....	35
10.1 Monitoring.....	37
10.2 Az indikátorok megadása.....	38
11. Indikatív pénzügyi terv.....	40
Mellékletek.....	42

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Közösségi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

Bevezetés

A Kolon Menti Leader Egyesület (továbbiakban: HACS) a Helyi Fejlesztési Stratégiájának (továbbiakban: HFS) kidolgozása során arra törekedett, hogy a helyi adottságokat és a közösség érdekeit szem előtt tartva a térségben rejlő problémákat feltárja, az adottságokat és lehetőségeket kihasználva a térség legfontosabb kihívásaira választ, illetve megoldást keressen. A HFS a helyi szereplők által beazonosított szükségletekre alapozott intézkedésekkel figyelembe veszi az egyéb térségi, nemzeti és uniós programokat és egyéb helyi erőforrásokat. Ezáltal nagyobb eséllyel képes válaszolni az igények és szükségletek összetettségére és alakít ki szinergiákat a fejlesztések között, mely növelheti a térségbe, illetve a HACS-hoz kerülő támogatási forrást. A HFS ezáltal segíti a fejlesztések, valamint az ágazatok és szereplők közötti szinergiák erősödését. Célunk, hogy csak olyan fejlesztéseket támogassunk, amelyek erős katalizátor-hatással bírnak, fenntartható eredményeket produkálnak, hatásuk hosszú távon is érzékelhető, illetve amelyek megsokszorozhatják az egyéb programokból finanszírozott fejlesztések hatásait.

Annak érdekében, hogy a HFS-ben megfogalmazott fejlesztések valós eredményeket érjenek el, a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében a KAP Stratégiai Terv fejlesztési céljaihoz való illeszkedést biztosítani kell.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

A HFS a helyi fejlesztési stratégiák támogatásán keresztül a SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul.

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

A HFS fejlesztési területei és célrendszere támogatja a társadalmi befogadás előmozdítását, a szegénység csökkentését és a gazdasági fejlődés támogatását segíti elő a vidéki térségekben.

A HFS-ben megfogalmazott fő fejlesztési célkitűzés a helyi gazdaság megerősítésére irányul, mely a KAP ST céljaival összhangban ösztönzi a helyi gazdasági diverzifikációt, új vállalkozások létrehozását, valamint a munkahelyteremtést és -megtartást. A HFS vonatkozásában a gazdasági aktivitás fenntartása vállalkozások fejlesztésével, a helyi szükségletekre alapuló gazdasági tevékenységek ösztönzésével és fenntartásával, mezőgazdaságon kívüli kiegészítő jövedelemszerzési lehetőségek, ösztönzése révén érhető el. A HFS ezáltal kiemelt fontossággal kezeli a térség gazdaságának fellendítését, a vállalkozásának növekedésének elősegítését, egyidejűleg a foglalkoztatási helyzet javítását.

A HFS által biztosított foglalkoztatás intenzíven hozzájárul majd a munkavállalási célú elvándorlás csökkentésén belül a nők foglalkoztatási környezetének fejlesztéséhez, illetve javítja a vállalkozások jövedelmezőségét, valamint érdemi előrehaladást mutat majd az energiahatékonyság és a megújuló energia hasznosítása terén is. A HFS támogatja természetesen az életminőséget javító helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését, illetve a társadalmi befogadást és kohéziót a szegregáció csökkentésére.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A LEADER közel teljes mértékben lefedi azt a vidéki térséget, amelynek fejlesztésére hivatott. A Kolon Menti Leader HACS illetékességi területéhez tartozó 9 településen a helyi fejlesztési stratégiával érintett vidéki népesség 27.038 fő, melynek területét teljesen lefedi.

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACS-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

A LEADER szemlélet miatt a HFS hatékony választ tud adni a vidéket érintő legfontosabb problémákra. Egy olyan lehetőség, melynek középpontjában a helyi közösség áll.

A LEADER program azért hatékony a vidékfejlesztésben, mert:

- térségi alapú, multiszektorális, integrált stratégián alapul,
- igyekszik a helyi gazdasági potenciál egészét hasznosítani,
- felkarolja az alulról jövő kezdeményezéseket,
- aktiválja a helyi lakosságot és bevonja a közösséget a fejlesztési folyamatokba,
- élő kapcsolatrendszert és együttműködést alakít ki a vidéki térségek között – tapasztalatcsere céljából,
- támogatja az innovációt,
- megteremti és erősíti a helyi partnerséget.

1) Területalapú megközelítés:

A LEADER HACS illetékességi területe olyan terület, amelynek lakói a „helyi identitást” közösen élik meg, szívükön viselik településük sorsát, érzelmileg kötődnek a tájhoz. A területalapú megközelítés révén azok az emberek dolgoznak együtt, akik közös otthonuknak érzik az adott térséget, és ez az érzés biztosítja a motivációt.

2) Alulról építkező megközelítés:

A HACS illetékességi területén a helyi szereplők részt vesznek a döntéshozatalban a térséget érintő fejlesztési programok kidolgozása és megvalósítása terén. A helyi szereplők közvetlenül bekapcsolódhatnak a saját mindennapi életüket is meghatározó fejlesztési folyamatokba. Ezzel az alulról építkező megközelítéssel, tervezéssel és megvalósítással az erőforrások felhasználásának hatékonysága is biztosított.

3) Innovativitás:

A HACS helyi fejlesztési stratégiája újító, innovatív szellemben közelíti meg a vidék régi és újabb keletű problémáit, s ezáltal mozgósítja és kiaknázza a helyi vidékfejlesztési lehetőségeket. A LEADER HACS értéknövelő hatása abból adódik, ha a többi programhoz képest valami újat valósít meg. Fontos, hogy az innovatív tevékenység helyi erőforrásokon alapuljon, eredeti ötlet legyen és illeszkedjék a térség jellegéhez.

4) Integrált megközelítés:

A LEADER nem egyetlen ágazat fejlesztési programja. Épp ezért a helyi fejlesztési stratégia több ágazatra kiterjed, a tevékenységek számos formáját együtt kezelve, ez az integrált megközelítés. A helyi akciókat és fejlesztéseket úgy kapcsolja össze, mint egy összetartozó egészet.

5) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:

A LEADER alapelve, hogy a helyi akciócsoportban a döntéseknél és minden egyéb területen az üzleti élet és a civil társadalom képviselőinek ugyanannyi szavazati joguk van, mint a közszférának. Ez a sajátos irányítási és finanszírozás "LEADER- módszere", mely kiegyenlíti a megszilárdult hatalmi pozíciókat és erősíti a kiegyensúlyozott hatalomelosztást. Gyakorlatilag a teljes irányítás és döntések meghozatala és végrehajtása a HACS feladatát képezi. A HACS döntéshozó testületében egyik szféra sem rendelkezik a szavazati jog több mint 49%-ával és ezt a működés alatt folyamatosan biztosítjuk.

6) Hálózatépítés, együttműködés:

A hálózatépítés tapasztalatcserét eredményez, célja a bevált gyakorlat átadása, az innováció terjesztése és a levont tanulságok felhasználása. Jelenleg a HACS területén a helyi önkormányzatok együttműködése meghatározó a vállalkozásokkal és civil szervezetekkel, valamint a megyei önkormányzattal. A két vagy több szervezetet magában foglaló együttműködési projektek további többletértéket teremthetnek, hiszen a kritikus tömeg és a kiegészítő jelleg olyan tényezők, amelyek révén az akciócsoportok által egyedül el nem érhető eredmények is lehetővé válnak.

7) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása:

A LEADER-megközelítés egyik legfontosabb sajátossága, hogy a döntéseket nem közhivatalok, hanem egy tágabb körű helyi partnerség hozza, amelyben a helyi önkormányzatok részt vesznek ugyan, de nem rendelkeznek többségi szavazattal. A HACS-ban a közösségi részvételt azzal lehet fokozni, ha minden érdekelt fél részt vehet az akciócsoportban, és ha abban

az összes fontosabb helyi szereplő képviselve van. A Kolon Menti HACS tagságában egyik szféra sem rendelkezik a szavazati jog több mint 49%-ával és ezt a működés alatt is folyamatosan biztosítjuk. A tagsághoz bármikor lehet csatlakozni, korlátozásmentes tagfelvétel fogalma az alapszabályban rögzítésre került.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A HFS előkészítése 2023. év elején kezdődött meg a célcsoportok megszólításával és a projekt ötletek gyűjtésével. A teljes stratégiakészítési folyamatot az adatgyűjtéstől egészen a végleges HFS összeállításáig a Tervezői Csoport, vagyis a munkaszervezet végzi. A munkaszervezet az év elején lehetőséget biztosított a Tervezői Csoport munkájában való önkéntes részvételre, amelyre 1 fő egyesületi tag jelentkezett. A Tervezői Csoport tagjai a HFS kidolgozását önállóan végzik, időszakosan ülést tartanak és beszámolnak egymásnak a HFS kidolgozottságának állásáról. A munkaszervezet kiemelt fontossággal kezeli a nyilvánossággal kapcsolatos feladatokat, azok végrehajtását. Ebben együttműködő partnerek a települési önkormányzatok, a HACS tagsága, akik segítenek az információkat eljuttatni az érintettekhez.

A HACS az internetes nyilvánosságot honlapján biztosítja, a www.dunamellekleader.hu oldalon keresztül. A honlap főoldalán a „Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-27” menüpont alatt érhető el a tervezéshez kapcsolódó információk és dokumentumok. Itt kerülnek folyamatosan frissítésre a tervezéssel kapcsolatos legfontosabb hírek, események, a tervezési folyamat aktuális állásáról szóló tájékoztatók, munkaanyagok, fórumok időpontjai, valamint azok dokumentációi. A HACS a tervezés során biztosítja a munkaanyagok véleményezési lehetőségét a lakosság körében.

A munkaszervezet vezetője a *személyes konzultáció* lehetőségét a munkaszervezet ügyfélfogadási idejében a tervezés teljes időtartama alatt lehetővé teszi.

A munkaszervezet célszerűnek tartotta, hogy a területéhez tartozó 9 településnek közös *fórumot* tartson, amely által még jobban megismerhetik a települések helyzetét, fejlesztési igényeit. 2023. májusában került megtartásra az a műhelymunka, ahová valamennyi település civil, a gazdasági, közsféra szereplői meghívást kaptak. A tervezésbe bevont közösségek több szférát és több gazdasági ágazatot reprezentálnak, ezáltal biztosított a tervezésben az ágazatköziség elve. A tisztségviselők több évtizedes tapasztalattal rendelkeznek a közigazgatás, az oktatás, a mezőgazdasági termelés, élelmiszerelőállítás, a turizmus és a környezetvédelem területén. E mellett kapcsolatrendszerük és saját településük, térségük területén betöltött véleményformáló szerepüknek, aktív civil munkájuknak köszönhetően eredményesen tudnak részt venni a közösség bevonását célzó tevékenységekben. Az események nyilvánosak, bárki számára látogathatók voltak.

Az esemény kapcsán a munkaszervezet információt kapott a települések helyzetéről, az elmúlt években zajló gazdasági-társadalmi folyamatokról, az egyes szervezetek működési problémáiról és fejlesztési igényeiről. A tájékoztatón a munkaszervezet tagjain kívül összesen 16 fő vett részt, akik 19 szervezetet képviseltek, minden szférából vegyesen. A műhelymunka hasznosnak bizonyult, hiszen jól megalapozta a stratégiai célok irányát. A civil szférát a résztvevők 21 %-a, a közszférát 26 %-a, a vállalkozói szférát pedig az 53 %-a képviselte. Az eseményen igény mutatkozott települési szinten tartandó további fórumokra az adott települések közösségei számára, amelyeket a következő táblázat tartalmaz.

	Helyszín	Dátum	Témák	Részt vevők száma
Fórumok	Izsák	2023.05.03.	Műhelymunka: a tervezési terület bemutatása; gazdasági-társadalmi folyamatok hatásai a szervezetek működésére; fejlesztési elképzelések egyeztetése	18
	Izsák	2023.08.31.	Műhelymunka: A HFS pályázati felhívás megbeszélése, a HFS tervezet ismertetése, véleményezése	5
	Izsák	2023.10.02.	Műhelymunka: a véglegesített HFS tervezet ismertetése, véleményezése a közgyűlési jóváhagyás előtt	7
	Izsák	2023.10.10.	Közgyűlés: a végleges HFS tervezet ismertetése, elfogadása	7

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Izsák	2023.01.11.	A Tervezői Csoport első ülése: HFS kitöltési útmutató megismerése, feladatok megbeszélése	3
	Izsák	2023.03.09.	Tervezői Csoport ülés: az IH véleményezésének kiértékelése, további HFS átdolgozási feladatok megbeszélése	3
	Izsák	2023.08.29.	Tervezői Csoport ülés: A HFS pályázati felhívás megbeszélése, HFS javítása az új segédlet alapján	3
	Ballószög	2023.09.01.	Tervezői Csoport ülés: A HFS kidolgozás előrehaladásának megbeszélése	3
	Ballószög	2023.09.13.	Tervezői Csoport ülés: A HFS kidolgozás előrehaladásának megbeszélése	3
	Ballószög	2023.09.25.	Tervezői Csoport ülés: A HFS kidolgozás előrehaladásának megbeszélése	3
	Izsák	2023.10.09.	Tervezői Csoport ülés: HFS tervezet véglegesítése	3

Egyéb	online	2023.09.29. – 2023.10.09.	Társadalmasítás – a HFS tervezet teljes szakmai anyagának véleményezési lehetősége, javaslatok megtétele az egyesület weboldalán	-
-------	--------	------------------------------	--	---

A stratégia összeállításának másik fontos eleme a *projektötlet-gyűjtés*, amely 2023 év elején kezdődött meg. 2022. december végétől elérhető egyesületünk honlapján a formanyomtatvány, amelyen keresztül számos ötletet, javaslatot kaptunk a helyi szereplők fejlesztési elképzeléseiről. Összesen 45 db projektötlet érkezett be a munkaszervezethez. A javaslattevők között legnagyobb arányban a vállalkozói szféra képviseltette magát, összesen 66 %-ban. A közsféra javaslatainak aránya 27 %, míg a civil szféra aránya 7 %.

A tervezésben részt vevő közösség jelenléte jelentősen hozzájárult egy pontos, precíz stratégia kidolgozásához, hiszen a teljes illetékességi terület képviselte magát az összejöveteleken. A konzultációk és fórumok során számos építő jellegű javaslattal és ötlettel járultak hozzá a résztvevők a munkához.

A közösség részvétele eredményeként megfogalmazott megállapítások fontos alapot képeztek a HFS elkészítéséhez, a HFS gazdaság- és közösségfejlesztési intézkedéseinek kidolgozásához. Rávilágítottak a térség erősségeire és gyengeségeire, melyre alapozva meghatároztuk a térségben rejlő lehetőségeket is, beazonosítottuk a legnagyobb hiányokat és felmerülő szükségleteket. Az együtt gondolkodás eredményeként a fő irányvonalak meghatározásra kerültek, melyek kijelölték a stratégia specifikus céljait és beépítésre kerültek az intézkedések szintjén is:

- egymást erősítő, katalizátor-hatással bíró fejlesztési intézkedések meghatározása;
- a helyi gazdaságfejlesztés, ezzel együtt a munkahelymegtartás/-teremtés elsődleges fontosságú;
- a mezőgazdasági termelés és termékek feldolgozásának ösztönzése, a hozzáadott érték teremtése kiemelt fontosságú;
- a turisztikai szolgáltatások fejlesztése továbbra is kiemelt jelentőségű;
- az önkormányzatok és civil szervezetek közösségépítő hatása kulcsfontosságú.

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosság száma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACS-hoz tartozhat.

a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosság szám).

A HACS tervezési területe 9 települést fed le, ezen települések a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun megyében találhatóak a Kecskeméti, valamint a Kiskőrösi járás területén. Lakosság szám összesen 27.038 fő. A települések közül 1 város, 3 nagyközség és 5 község jogállású. A Kiskőrösi járáshoz tartozó települések, Bócsa, Fülöpszállás, valamint Izsák élveznek kedvezményezett besorolást. A kecskeméti járáshoz tartozó települések Ágasegyháza, Ballószög, Fülöpháza, Helvécia, Jakabszállás, Orgovány.

Település	Területméret (km ²)	Lakosság szám* (fő)
Ágasegyháza	56	1917
Ballószög	35	4301
Bócsa	97	1803
Fülöpháza	47	794
Fülöpszállás	91	2128
Helvécia	56	4777
Izsák	114	5388
Jakabszállás	71	2597
Orgovány	99	3333

*2022.01.01. állapot TEIR szerint

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

A HACS területi lehatárolását nemcsak a földrajzi összefüggőség, hanem a hasonló gazdasági helyzetben lévő szomszédos települések egybetömörülése eredményezte. A HACS olyan településekből alakult meg, melyek környezeti, társadalmi és kulturális vonatkozásban is homogén egységet alkotnak. A megközelítőleg azonos fejlettségi szinten álló települések megfelelő alapot képeznek a közös munkára, együtt gondolkodásra, hisz a társult települések hasonló problémákra keresnek megoldásokat.

A települési önkormányzatok a HACS megalakulása előtt is már több projektet valósítottak meg közös együttműködésben. Ez leginkább annak köszönhető, hogy a települések történelmileg, környezeti adottságokat tekintve is hasonló sorsú települések. Izsák, Ágasegyháza, Orgovány települések a szennyvízhálózatok központosítása előtt közösen működtettek Izsák központtal szennyvízelvezető- és tisztító telepet. Ballószög, Helvécia, Jakabszállás és Orgovány pedig helvéciai központtal egy mikrotérségi szociális szolgáltató központot működtettek. Ezek kiváló alapot adtak a későbbi együttműködéseknek.

Közösségfejlesztési projekt is megvalósult az utóbbi években, helyi identitás és a kohézió erősítése a Kolon mentén címmel Bócsa, Izsák, Orgovány, Ágasegyháza Fülöpszállás települések konzorciumi együttműködésében. A projekt célja volt, hogy a konzorcium településein erősítse a már meglévő helyi közösségeket, valamint a közösségi munkában már közreműködők mellé újabb embereket aktivizáljon, növelve azok létszámát, akiből további, a településért és a közösségért tenni képes és tenni akaró csoport alakulhat, valamint olyan kezdeményező szerepet is szívesen felvállaló személyek kerüljenek elő, akik a későbbiekben a közösség véleményformálói, a közösségi akciók kezdeményezőivé, moderálói válhatnak.

A helyi identitás és a szomszédos települések közötti kapcsolat erősítésére Ballószög, Helvécia és Fülöpháza is sikeres projektet valósított meg konzorciumi együttműködésében. A projekt célja volt, hogy a konzorcium településein erősítse az aktív befogadást, többek között az esélyegyenlőséget és az aktív részvétel előmozdítását, valamint a foglalkoztatást.

Ezeket túl a LEADER program kapcsán már 2015 óta sikerrel működnek együtt a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításában.

A LEADER - Helyi Akciócsoportok együttműködési tevékenységeinek előkészítése és megvalósítása című, VP6-19.3.1-17 kódszámú pályázati felhívás keretében a Kolon Menti Leader Egyesület 2 alkalommal is sikeresen működött közre és nyert el támogatást, azonban a projektek megvalósítására sajnos nem került sor a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi hatások miatt.

Az egyik a Homokhátsági ifjúságügyi együttműködés létrehozása című projekt volt, amely a Kolon Menti Leader Egyesület és a Kiskunok Vidékéért Egyesület által lefedett térség ifjúságügyi fejlesztése érdekében került benyújtásra. A projekt keretében 6 db ifjúsági rendezvény és konferencia megtartása, továbbá ifjúsági központok eszközbeszerzésének megvalósítása volt a terv 6 településen. További terv volt a két HACS illetékességi területeit magában foglaló 22 településre vonatkozó ifjúságfejlesztési akcióterv kidolgozása is. Az együttműködési projekt célja az volt, hogy az illetékességi területeken tevékenykedő civil szervezetek és önkormányzatok bevonásával térségi szintű együttműködés jöjjön létre az ifjúságügy területén. A térségek közötti együttműködési projekt szoft elemeiben a résztvevő szervezetek képviselőinek hálózatépítő konferencián való részvétele, valamint egy Ifjúságfejlesztési Akcióterv megalkotása szerepelt. A rendezvények, konferenciák megtartását a covid-világjárvány okozta korlátozások nem tették lehetővé, így a projekt megvalósítása ellehetetlenült és visszamondásra került.

A másik a Térségek közötti ifjúsági program megvalósítása című projekt volt, amelynek keretében a két LEADER HACS térség ifjúsági szervezeteinek az összefogását, együttműködését kívánták megvalósítani a konzorciumi partnerek. A fejlesztés keretében ifjúsági ház építése, együttműködést erősítő Ifjúsági Konferencia megtartása, valamint a fejlesztést és a rendezvényt, annak eredményeit bemutató marketing tevékenység volt a terv. A projektet a megemelkedett építési árak, az infláció, valamint az építőipari ágazatban kialakult válsághelyzet miatt nem tudták megvalósítani a konzorciumi partnerek.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Homokhátsági ifjúságügyi együttműködés létrehozása	Kiskunok Vidékéért Egyesület, Együtt Szankért Egyesület, Bugac Nagyközségi Önkormányzat, Csólyospálos Község Önkormányzata, Jászszentlászló Község Önkormányzata, Bócsai Birkózó és Labdarúgó Sport Egyesület, Izsák Város Önkormányzata (utóbbi két szervezet a Kolon Menti Leader Egyesület területéhez tartozik)	19.549.992 Ft	nem valósult meg
Térségek közötti ifjúsági program megvalósítása	Kolon Menti Leader Egyesület, Kiskunok Vidékéért Egyesület, Bócsa Község Oktatásáért, Közművelődéséért Alapítvány	15.509.352 Ft	nem valósult meg

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A munkaszervezet irodája 2015. július 01. óta Izsákon működik, amelyet Izsák Város Önkormányzatától bérel az egyesület határozatlan időre. A feladatok ellátásának és a személyes kapcsolattartás helye ez a központi iroda. A 26 m² alapterületű helyiség önálló telefontal, fax-szal, valamint szélessávú internet kapcsolattal rendelkezik. Az iroda jól felszerelt, egy A3 fekete-fehér fénymásoló-nyomtató színes szkennelrel, digitális fényképezőgép, vezetékes telefon/fax, mobiltelefonok, valamint a munkavégzéshez rendelkezésre állnak irodabútorok (szekrények, asztalok) is. Hardware és szoftverellátottság megfelelő. A rendelkezésre álló gépek, eszközök, bútorok az egyesület tulajdonát képezik, így azok fenntartása hosszútávon biztosított.

A HACS több kommunikációs eszköz használatával éri el a tagságot, a pályázókat és a szélesebb nyilvánosságot. A HACS legfőbb kommunikációja elektronikus úton történik, saját weboldalon és e-mailen keresztül.

A HACS elsődleges kommunikációs eszköze, a www.dunamellekleader.hu című saját honlapja, amelyen keresztül naprakész információkkal látja el a terület lakosságát. A *weboldal* 2009 óta működik és tölti be információhordozó szerepét.

A weboldal mellett a másik kiemelkedő jelentőségű elektronikus kommunikációs eszköz az *e-mail*, ami az egyesület tagságával, elnökségével és ellenőrző bizottságával való kapcsolattartás leggyorsabb és legköltséghatékonyabb eszköze. A dunamellekleader@gmail.com e-mailen keresztül történik mindennemű tájékoztatás, ülések meghívóinak, előterjesztéseinek kiküldése, valamint a munkaszervezet által elkészített, havonta megjelenő hírlevél megküldése is.

A HACS havonta hírlevelet készít, melyet elektronikus formában bocsát az egyesületi tagok rendelkezésére minden aktuális hónapot követő hónap elején. A *hírlevél* tájékoztatást nyújt a HACS tevékenységéről, az aktuális kérelmek/pályázatok benyújtásával kapcsolatos információkról, projektek megvalósításáról, valamint egyéb agrár-vidékfejlesztési tárgyú hírekről, eseményekről.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A Kolon Menti HACS stratégiája azokra a kapacitásokra épít, amelyek ösztönzéssel, jövedelmezőség javításával, társadalmi-kulturális felzárkóztatással a térség esélyegyenlőtlensége teljes mértékben kiküszöbölhető. Az intézkedések meghatározása során figyelembe lett véve a közösségépítés, a hálózatépítés fontossága, továbbá a szinergia elvének ereje, majd hatásának visszaforgatása a gazdasági életbe.

A stratégia intézkedései révén hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, az elszegényedés mérsékléséhez és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához a munkahelymegtartás, munkahelyteremtés ösztönzése révén.

A hátrányos helyzetű csoportok esélyt kapnak a program megvalósításában való részvételre, melyek az önkormányzatokon, civil szervezeteken keresztül kerültek megkeresésre a stratégiába történő bevonás érdekében.

A projektek megvalósítása során a kedvezményezett köteles a projektekre vonatkozó esélyegyenlőségi jogszabályokat betartani, a projekt által érintett területen a védett természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett, az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni. A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikáció során és viselkedésben a támogatást igénylő köteles esélytudatosságot kifejezni: nem közvetíthet szegregációt, csökkenti a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

A HACS működése során kiemelt fontosságú az esélyegyenlőség elvének érvényesítése. A megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer érdekében a HACS Elnökségében, azaz döntéshozó testületében és a Helyi Bíráló Bizottságban is biztosítjuk a nők és a fiatalok részvételét.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A tervezés során alapvető szempont a helyi fenntarthatóság és tájszemlélet elveinek figyelembevétele. A helyi fejlesztések tervezése, végrehajtása és értékelése során ösztönözzük a helyi örökségvédelmet, a fenntartható gazdálkodást, tájszemléletet, a mezőgazdaság-turizmus-természetvédelem érdekeinek összehangolását. A stratégia beavatkozási területei révén erősíti a vidék megtartó- és vonzerejét, elősegíti a vidéki életmód javítását, a kultúra és hagyományok sokféleségének megőrzését, biztosítja a kulturális örökség részét képező építészeti, településszerkezeti és táji értékek fennmaradását, óvja a vidék biológiai sokféleségét és a környezet állapotát. A HFS tehát hozzájárul a helyi fenntarthatósághoz azáltal, hogy kiemelten kezeli az térség gazdasági, társadalmi, kulturális és környezeti problémáit.

A HFS beavatkozásai révén ösztönzi a kedvezményezetteket a környezetvédelmi szempontok figyelembevételére, az energiahatékonyság mellett a megújuló energiaforrások használata és a hulladékgazdálkodás is kiválasztási kritériumként került meghatározásra. Az elkövetkező években, kiemelt feladat lesz az energetikai fejlesztések mellett a környezettudatosság erősítése a lakosság, vállalkozások és települések körében.

A projektek megvalósítása során a kedvezményezett köteles a projektekre vonatkozó környezetvédelmi jogszabályokat betartani, a projekt által érintett területen a védett természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és a jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A HACS a HFS kidolgozása során arra törekedett 2015-ben, hogy a helyi adottságokat és a közösség érdekeit szem előtt tartva a térségben rejlő problémákat feltárja, az adottságokat és lehetőségeket kihasználva a térség legfontosabb kihívásaira választ, illetve megoldást keressen.

Fontos megemlítenünk, hogy a HFS megvalósításának eredményességét a 2020 év elején megjelent covid járvány sajnos negatív irányban befolyásolta azáltal, hogy annak következtében kialakult bizonytalan gazdasági helyzet kihatott a helyi projektek, ezáltal a stratégiánk megvalósítására. Több pályázónk a kialakult bizonytalan pénzügyi helyzete és a kereslet visszaesése miatt lemondott a megítélt támogatásról.

A 2014-2020-as programozási és a 2021-2022-es átmeneti időszakban összesen 113 db támogatási kérelmet nyújtottak be a pályázók, amelyből a HFS összeállításáig összesen 73 támogatott kérelem született. A VP6-19.2.1.-52-9-21 kódszámú Helyi fejlesztések támogatása című pályázati felhívás alapján benyújtott támogatási kérelmek ügyintézése még folyamatban van, tehát további támogatott kérelmek várhatók még.

- Eredményes intézkedések: HACs működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Véleményünk szerint az intézkedések többsége eredményesnek tekinthető. Próbáltunk olyan intézkedések köré felfűzni a HFS megvalósítását, melyek reális és megvalósítható célokra nyugszanak. A legeredményesebb intézkedésünk kétségtelenül a mikrovállalkozások fejlesztése c. intézkedés, melyben mind a pályázók száma, mind a lekötött források tekintetében élen járunk. Az intézkedés keretében 18 olyan mikrovállalkozás jutott fejlesztési forráshoz, amely mérete és mutatói miatt egyéb más hasonló pályázati felhíváson nem tudott volna sikeresen indulni. Sikeresen végül 13 pályázó valósította meg tervezett projektjét. Az intézkedésben 28 munkahely került megtartásra, illetve 5 új munkahely jött létre, ezért is tekintjük rendkívül sikeresnek. A jövőben változatlan formában, esetleg megemelt igényelhető támogatási összeggel kívánjuk támogatni a vállalkozásokat.

Helyben megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozásának, értékesítésének és hálózatba szervezésének támogatása c. intézkedésünket is eredményesnek tekintjük, azonban nem érkezett be rá annyi támogatási igény, mint amennyire számítottunk. Ezért forrást vontunk el az intézkedésről. Azon pályázók, melyek megvalósították az intézkedés keretében projektjüket elégedettek, hiszen ilyen kisléptékű fejlesztést más forrásból nem tudtak volna megvalósítani, mivel egy ÉLIP felhíváson nem érték volna el még a minimum pontszámot sem. Összesen 6 pályázó kapott támogatói okiratot, azonban pénzügyi nehézségek miatt csak 4 tudta megvalósítani sikeresen projektjét. Összesen a fejlesztéssel érintett helyi termékek száma 11 (gyümölcsök, malomipari termékek, zöldségek) a megvalósult projekteknek köszönhetően. A jövőben magasabb maximálisan igényelhető támogatási összeget kívánunk biztosítani, hiszen sok esetben az volt a akadály, hogy a fejlesztés költsége sokkal magasabb lett volna, mint amit a projekt elszámolható összköltsége megengedett és a plusz önerőt a vállalkozás nem tudta volna biztosítani.

Civil szervezetek térségi szerepének növelése c. intézkedésünk is eredményes volt, 8 civil szervezet részesült tevékenységének fejlesztéséhez támogatásban. Sport-, néptánc-, természetvédelmi, településfejlesztési egyesületek, borrendek részesültek tevékenységük fejlesztéséhez támogatásban. Eredményességét a meghatározott indikátor mutatja, mely szerint 499 fő a fejlesztést hasznosítók száma. A magas támogatási intenzitásnak köszönhetően az intézkedés népszerű és eredményes volt, a jövőben is mindenképp nagy hangsúlyt kívánunk fektetni a civil szervezetek fejlesztéseire.

Településkép és közterületek állapotának javítása c. intézkedésünk eredményességét mutatja, hogy 13 nyertes projekt született. 11 pályázó 14 építményt újított fel/épített meg a támogatásnak köszönhetően. Parkok, játszótérek, települési közterek újultak meg. Az intézkedésre önkormányzatok, költségvetési szervek és civil szervezetek pályázhattak, számukra a jövőben hasonló feltételekkel kívánjuk biztosítani a támogatási lehetőséget.

Helyi közösségi összefogást erősítő rendezvények támogatása intézkedésünkre csupán 6 támogatási kérelem érkezett be, amelyből 5 nyert támogatást. Az intézkedés eredményességét negatívan befolyásolta az időközben kialakult covid járvány, melynek köszönhetően az utolsó rendezvény 2022-ben valósult meg. A helyi rendezvények fontos része a kulturális életnek, a helyi közösség összefogás színterei, ezért továbbra is szeretnénk támogatni.

A közösségi célú Helyi fejlesztések támogatása intézkedésünk kapcsán 8 önkormányzat részesült támogatásban, amelyek keretében a közösségi élet színterei kerülnek fejlesztésre. A magas támogatási intenzitásnak köszönhetően az intézkedés népszerű és eredményes volt, a jövőben is mindenképp nagy hangsúlyt kívánunk fektetni az önkormányzatok közösségi fejlesztéseire.

A vállalkozási célú Helyi fejlesztések támogatása intézkedésünk volt a legnépszerűbb köszönhetően annak, hogy ebben már magasabb támogatási összeget nyerhettek el a sikeresen pályázók, legfeljebb 15 millió Ft-ot. Erre az intézkedésre összesen 36 db támogatási kérelem érkezett be és ezidáig 12 kérelmező kapta meg támogatói okiratát. Az intézkedés már

lezárult, azonban az utolsó 2 szakaszban benyújtott támogatási kérelmek ügyintézése még folyamatban van, így tehát a táblázatban is szerepeltetett támogatottak száma még bővülni fog.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettség-vállalás mértéke
Nem mezőgazdasági mikroállalkozások fejlesztése	VP6-19.2.1.-52-1-17	22	18	75.907.093 Ft	120 % 91.088.511 Ft
Helyben megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozásának, értékesítésének és hálózatba szervezésének támogatása	VP6-19.2.1.-52-2-17	7	6	20.896.149 Ft	120 % 25.075.378 Ft
Településkép és közterületek állapotának javítása	VP6-19.2.1.-52-4-17	16	13	49.091.699 Ft	120 % 58.910.038 Ft
Helyi közösségi összefogást erősítő rendezvények támogatása	VP6-19.2.1.-52-7-17	6	5	6.045.908 Ft	120 % 7.255.089 Ft
Civil szervezetek térségi szerepének növelése	VP6-19.2.1.-52-8-17	9	8	9.289.895 Ft	120 % 11.147.873 Ft
Helyi fejlesztések támogatása (vállalkozási célú)	VP6-19.2.1.-52-9-21	36	12 (folyamatban van még)	150.099.019 Ft	73,594 % 110.463.931 Ft (folyamatban van még)
Helyi fejlesztések támogatása (közösségi célú)	VP6-19.2.1.-52-10-21	14	8	55.754.863 Ft	120 % 66.905.832 Ft

- Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Egy fejlesztendő intézkedésünk van, az aktív turisztikai szolgáltatások fejlesztése. A HFS tervezésekor nagy érdeklődés övezte, azonban végül csak 3 támogatási kérelem került benyújtásra, melyből egy valósult meg sikeresen, egy kérelem kapcsán a kedvezményezett elállt a támogatástól, mert a covid után kialakult nehézségei miatt nem tudta megvalósítani a projektet. Az eredménytelenség legfőbb oka, hogy új szálláshely létesítését nem támogattuk, kizárólag turisztikai szolgáltatás fejlesztésre lehetett támogatást igényelni, melyhez a maximálisan igényelhető támogatás összegét alul kalkuláltuk. Sajnos a HFS tervezése óta eltelt idő alatt az építőipari árak megnövekedtek, így a meghatározott 7,5 millió forint támogatás érdemleges fejlesztés megvalósítására kevésnek bizonyult. A térségben húzó ágazat a turizmus, ezért az intézkedést mindenképp újra gondoljuk.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettség-vállalás mértéke
Aktív turizmushoz kötődő szolgáltatások fejlesztése	VP6-19.2.1.-52-5-17	3	3	10.389.537 Ft	120 % 12.467.444 Ft

- Eredménytelen intézkedések: HACs működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettség-vállalás mértéke
nem releváns					

A jövőre nézve igyekszünk a tervezéssel kapcsolatos hibákat kiküszöbölni az intézkedések és pályázati felhívások eredményessége érdekében. Egy biztos, hogy a korábbinál magasabb támogatási összeget kell biztosítani a fejlesztések megvalósítására. Továbbá törekvünk, hogy az intézkedések számát optimalizáljuk, egy intézkedés keretében kerülne támogatásra a vállalkozások és őstermelők, egy másik intézkedés keretében a helyi önkormányzatok és civil szervezetek, továbbá az egyházak, valamint a rendezvényeknek egy külön intézkedés kerülne meghatározásra.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

Az önkormányzatok és vállalkozások kapcsán fontosnak érezzük a külső koherenciák azonosítását az alábbiak szerint:

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő–műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalu stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságú városok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból.

A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vármegyei Integrált Területi Programok

A Bács-Kiskun Vármegyei Integrált Területi Programja 2027-ig elfogadásra került, amely 3 átfogó célt határoz meg, a célok mindegyike a helyzetfeltárásban rögzített hiányosságok felszámolására irányul, vagy az azonosított erősségekre épít. Az első az Élhető város - élő vidék - Település és térségfejlesztés, a második az Intelligens gazdaság – Gazdaságfejlesztés, a harmadik pedig a Belülről vezérelt ember és közösség - Emberi erőforrás és közösségek fejlesztése. Ezekhez kapcsolódóan 7 darab stratégiai célt tűz ki. A Duna-Tisza Közi Síkvidék területileg kiegyensúlyozott, klímaváltozást is figyelembe vevő fejlesztése; a Kecskeméti Fejlesztési Körzet gazdasági sokszínűségét támogató fejlesztések, fókuszban az infrastruktúra; a várostérségi infrastrukturális és szolgáltatási kapcsolatok fejlesztése; a Dunamenti Fejlesztési Körzet logisztikai és turisztikai potenciálját szolgáló integrált fejlesztések; a Közép-Duna Menti régió infrastruktúra és gazdaságfejlesztési programja; a Határmenti Fejlesztési Körzet határon átnyúló együttműködésre alapuló fejlesztése és a komplex programmal fejlesztendő járások társadalmi, gazdasági felzárkóztatás.

A HACS a pályázati felhívásaiban rögzíti, hogy azon támogatást igénylő részére nem nyújtható támogatás, aki, vagy amely:

- a) olyan projektet kíván megvalósítani, amely projekt megvalósítása céljából jelen helyi felhívás keretéből vagy más forrásból megítélt támogatásra vonatkozó hatályos Támogató Okirattal/Támogatási Szerződéssel rendelkezik
- b) ugyanazon megvalósítási helyre ugyanazon projekt/tevékenység nem részesülhet támogatásban a kettős finanszírozás elkerülése érdekében.

Ez alól kivételt képez, ha a benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával.

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

Térszerkezeti adottságok

A HACS tervezési területe 9 települést fed le, ezen települések a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun vármegyében találhatóak a Kecskeméti, valamint a Kiskőrösi járás területén. A HACS területét és a vármegyén belüli elhelyezkedését a 2. számú mellékletben szemléltetjük. A települések közül 1 város, 3 nagyközség és 5 község jogállású. A legkisebb lélekszámmal rendelkező település Fülöpháza, a HACS területén az egyetlen település, melynek lakosság száma nem éri el az 1000 főt. A legnagyobb lakosságszámmal pedig az egyetlen városi rangú település Izsák rendelkezik. A tervezési területen tehát aprófalvas települések nem találhatóak. Valamennyi település megközelíthetőség szempontjából kiváló adottságokkal rendelkezik, hiszen viszonylag közel helyezkedik el Kecskemét megyeszékhelyhez, mely egy dinamikusan fejlődő nagyváros, Bács-Kiskun megye központja, ahová az utóbbi években világ szinten is jelentős vállalkozások telepedtek le (pl. Mercedes). A térség szempontjából kiemelt jelentőségű az M5-ös autópálya közelsége, mely Budapestről délkelet felé haladva Kecskemétet, Szegedet (valamint a

röszkei határátkelőt) kapcsolja össze a fővárossal, valamint az 52-es és az 54-es számú főútvonal, mely szinte közrefogja a HACS területét. Jakabszállás külterületén repülőtér is található, melyhez teljes kiszolgálóhelyiség is tartozik. Ezen feltételek nagyon kedvezőek a települések számára, az útvonalaknak országos szinten is jelentős a forgalmuk, komoly súllyal bírnak egy-egy nagyobb vállalat, vállalkozás térségbe történő csábítása, letelepedése szempontjából. Ezek az adottságok alapjaiban határozzák meg a HACS településeinek gazdasági, társadalmi, valamint szociális helyzetét.

A térségre jellemző a tanyasi életforma, a HACS valamennyi települése kiterjedt tanyavilággal rendelkezik. Ezen tanyás térségek fejlettségi szintje jelentősen eltér egymástól. Helvécia térségében fejlett, közművesített telkeken, koncentráltan helyezkednek el a tanyabirtokok, míg Fülöpháza térségben inkább önfenntartó, nagyon szegény körülmények között élnek a tanyasi emberek teljesen szétszórtan. Az önkormányzatok jelentős anyagi forrásokat mozgósítanak, hogy a tanyavilág földútjai megfelelő állapotúak legyenek, ezáltal a tanyák megközelíthetősége garantálva legyen.

A KR alapján kedvezményezetti járáshoz tartozó települések elérhetőségüket tekintve nincsenek kiszolgáltatott helyzetben, hiszen Bócsa az 54-es számú, Fülöpszállás, valamint Izsák az 52-es számú főútvonal mentén helyezkedik el. Az infrastruktúra elérhetőségének és színvonalának szempontjából ezen települések tanyái vannak a legrosszabb helyzetben. Bócsán a külterületen élők aránya a teljes lakosság 45%-a, a külterületi utak pedig rossz állapotúak.

A tanyavilág létezése szempontjából a legnagyobb veszélyt az elvándorlás jelenti. Ennek elkerülésére összetett intézkedések szükségesek, melyek kiterjednek az infrastruktúra fejlesztésére, a gazdálkodási körülmények fejlesztésére, gazdasági diverzifikációra, a megközelíthetőség és közbiztonság javítására.

Környezeti adottságok

A tervezési terület a Homokhátság és Kiskunság tájaira terjed ki, tájképe rendkívül változatos, hiszen több országosan védett jelentőségű terület és annak természeti kincsei a tájkép meghatározó alkotóeleme. Az 1975-ben alapított Kiskunsági Nemzeti Park meghatározó szereplője a térségnek, hiszen valamennyi településen jelentős területeken rendelkezik tulajdonjoggal, mely területek alapvetően meghatározzák a HACS tájképét.

A környék legnagyobb édesvízi mocsara az izsáki Kolon-tó, mely 2962 hektár területen helyezkedik el. A tó nyugati oldalán emelkedő magasabb homokbucka, a Bikatorok 126 m magasságú. Az *Aqua Colun* és a *Poszáta tanösvények*, valamint az ezekhez kapcsolódó kilátók, megfigyelőhelyek lehetőséget adnak a tó élővilágának alaposabb megismerésére.

Bócsa-Bugac buckavilága és pusztái a nemzeti park legnagyobb és legösszetettebb területe. Területén homok puszták, buckák, szikes tavak, mocsarak váltakoznak. Egy helyben megtalálhatók itt a Kiskunság természeti kincsei, a homokbuckák, a homoki természetes növénytakaságok: csombósok, turjánosok, vadvirágos rétek, nádasok, szikes tavak, természetes erdőtüpusok és a nevezetes homokpuszta. Egyedülálló természeti kincse az ősbörökás.

A Fülöpházi mozgóbuckák 1992 hektáron terül el. A folyóvízi feltöltődés után a Duna elhagyta a területét és a szél által mozgatott homoküledék felhalmozódása indult meg. Itt van a Naprózsa Erdei Iskola, mely már több évtizede a környezeti nevelést szolgálja. Az iskola mellett levő erdei tornapálya és a Báránypirosító tanösvény a kirándulóknak is készült. A buckák között, lovas tanyák közelében vezet az országos Piros sáv turistajelzés, amely a Homokhátság összes védett területén végighalad.

A tiszta környezet és az érintetlen természet a turisták, természetjárók számára olyan látnivalókat, értékeket és lehetőségeket tartogat, melyek összehangolt fejlesztése, marketing tevékenység végzésével komoly potenciállal bír a helyi turizmus fellendítésére, akár önálló, akár kiegészítő programként.

Országos szinten a Dél-Alföldön legnagyobb arányú a mezőgazdasági területek aránya, ezáltal a HACS területén is meghatározó szerepet tölt be a mezőgazdaság. A vidéki életforma részeként jelenlévő mezőgazdasági földhasználat elterjedése a termelés kedvező adottságaira, a termelési hagyományokra, a mezőgazdasági hasznosítású területek nagy arányára és a kedvező éghajlati viszonyokra vezethető vissza. Ezen túlmenően a mezőgazdasági tevékenység néhol a megélhetés egyetlen forrása, így a HACS területén annak szerepe felértékelődik.

Az öko-gazdálkodás nem elterjedt a HACS területén, habár országos viszonylatban az elmúlt években gyors ütemben növekedett, azonban a kereslet ezzel nem tudott lépést tartani.

A mezőgazdaság környezetterhelése a természet koncentráltságának és intenzitásának csökkenése, valamint a környezetkárosító tényezők mérséklése miatt nem számottevő. Veszélyt inkább a termelés szétaprózottsága, a szaktudás hiánya és a környezetvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyó agrotechnikai beavatkozások jelentenek. Néhol megfigyelhető a környezeti erőforrások túlzott használata, a környezettudatos gazdálkodás hiánya is.

Mivel a HACS területe a Duna-Tisza közti Homokhátságon terül el, magas napsütéses órák száma, mely kedvez a termelésnek, azonban a túlzott globális felmelegedés és az ezzel járó egyre szélsőségesebb időjárás problémája a tervezési területet is érinti. A termelők jellemzően kisbirtokokon gazdálkodnak, az öntözött területek nagysága elenyésző, ennek köszönhetően ki vannak téve a globális felmelegedés hozományaként egyre gyakrabban jelentkező hosszú forró nyár veszélyeinek. Ezáltal a vízmegtartó kapacitás növelése elsődleges feladat.

Mivel a térség területének nagy része környezetileg kiemelt érzékenységű, a jövőben elsődleges szempontként kell kezelni az ökológiai gazdálkodási formákat és a környezettudatosságot. A környezetvédelmi szempontok az energiahatékonyság mellett a megújuló energiaforrások arányának növelését is megkövetelnék. Itt kell megemlíteni, hogy Bócsa és Fülöpháza infrastrukturális szempontból elmaradt településnek számít, hiszen nincs kiépített szennyvízhálózat.

Kulturális erőforrások

A települések nem csak környezeti adottságokat tekintve rendelkeznek hasonló kvalitásokkal, hanem a kultúra területén is. A HACS területén a sajátos vidéki épített örökség nem jelentős, országos vagy helyi szinten védett várak, kastélyok, régészeti emlékek, történelmi kúriák csak elvétve találhatók.

Helvécián a „Bagolyvár” műemléki védettségű, Székely Ödön által tervezett romantikus, lovagvárat idéző épület, mely a népnyelv alapján kapta nevét. Weber Ede, svájci származású földbirtokos, 1905-ben építtette a Triseszt mellett álló Miremáre kastély mintájára. Eredendően lakóházként funkcionált alatta hatalmas pincével, valamint présházzal. Napjainkban borászati központként hasznosították tovább, azonban teljes romlása figyelhető meg, felújításra szorul.

Szintén Helvécián található a Géro Udvar, Géro György fafaragó népi iparművész hagyatéka. Létrehozásával a művész célja az volt, hogy csokorba szedje Kecskemét és környéke, valamint az Alföld népi kultúráját. A térség szimbóluma, egy olyan közügyet szolgáló magánkezdeményezés, amely méltán érdemelné ki a puszta régió állami, üzleti, non-profit és magán szervezetei és szerveződései figyelmét és támogatását.

Izsákon ma az ország egyetlen pálinka múzeuma található. Az Izsáki Pálinkamúzeumban bemutatják a magyar pálinkafőzés hagyományait. Több mint 1000 kiállítási tárgy meséli el ezen ősi magyar mesterség történetét. Az ezen a helyen 1922-ben alapított pálinkafőzde berendezéseit csaknem eredeti állapotukban tekinthetik meg. A főzéshez használt eszközökön túl régi okmányokat, számlákat, korabeli logisztikai és értékesítési eszközöket, régi pálinkafőzőket és a gyümölcstermesztéshez kapcsolódó szerszámokat is szemügyre vehet a látogató, csakúgy, mint hajdani címkéket, üvegeket.

A Jakabszállás külterületén a Kiskunsági Nemzeti Park BUGAC-Orgoványi Rétek-Bogárvíz háromszögében az 54-es főút mellett található Magyarország öko-központja, a Magyarokert. Magyarország domborzati és vízrajzi 1:1000 méretarányú makettje, 93.000 négyzetméteren 3200 db növénygyűjteményes kertje, integrált kalandpark egyedülálló élményt nyújt, alkotóművészi találkozóhely, egy igazi öko-kikapcsolódás.

A térségre jellemző a tanyasi életforma, melynek fenntartása és fejlesztése tájképi értéke miatt is fontos, hiszen a tanyavilág az ország kulturális örökségének részét képezi.

A római katolikus és református egyháznak egyaránt 9-9 temploma található a HACS területén, ezen építmények a települések ékkövének számítanak. A HACS valamennyi településének közparkjai, közterületei rendezettek.

Kiemelten fontos a helyi kultúra tárgyi emlékeinek és a szellemi örökség megővésének érdekében a kulturális értékek fennmaradásának biztosítása, a helyi gyűjtemények fejlesztése, a társadalom műveltségi szintjének emelése. A történelmi és kulturális értékek korszerű bemutatására alkalmas közösségi terek kialakítása általános vidékfejlesztési jelentőséggel bír. A HACS területén, Bócsán található tájház, amely helytörténeti gyűjteményként funkcionál, valamint egy Hungarikum és civil ház, ahol a földszint nagyobb rendezvények lebonyolítására is alkalmas, míg az emeleti szinten található a térségi hungarikum gyűjtemény és a közösségek számára egy találkozási hely került kialakításra. Valamennyi településen működik művelődési ház.

A térség közös identitását alapjaiban határozza meg az Arany Sárfehér szőlőfajtahoz való kötődés, termesztésének hagyománya. A településeken őrzik a hagyományokat, helyi néptáncgyesületek, népdalkörök rendszeren fellépői a települési rendezvényeknek. Az HACS területén a legnépszerűbb és legtöbb látogatót vonzó rendezvény az Izsákon már több mint 70 éve megrendezésre kerülő Sárfehér Napok.

Valamennyi településen komoly hagyománya van a lótarásnak, lovassportnak és a hozzájuk kapcsolódó rendezvényeknek (pl. Lovas napok, Fogathajtó versenyek). Izsák a magyar lovassport egyik központjának számít, a városban rendeztek már európa-bajnoki, valamint világbajnoki fogathajtó versenyeket is. Ezeken túlmenően Lovas napok, Fogathajtó versenyeket szerveznek Orgoványon, Fülöpházán, Fülöpszálláson, Ballószögön, Jakabszálláson. Valamennyi településen megemlékezéseket, kisebb rendezvényeket tartanak a nagy állami ünnepekhez kapcsolódva (március 15., augusztus 20., október 23.). A legtöbb településen az őszi betakarításhoz kapcsolódva Szüreti mulatságokat tartanak, ezen települések: Bócsa, Helvécia, Fülöpháza, Ballószög. A HACS területén még fontos rendezvény a bócsai Liba és kacsafesztivál, a szintén Bócsán megrendezésre kerülő Böllérfesztivál, valamint a jakabszállási Jakab-napi vigasság és Falvak éjszakája.

A HACS területe gazdag természeti és táji örökségekben, azonban általánosságban elmondható, hogy állapotuk egyre romlik. A táji értékek felélesztése fontos szerepet játszik a vidéki térségek életminőségének javításában, illetve a falusi turizmus miatt is egyre fontosabb. A leromlott állapotban lévő, a település életében meghatározó szerepet játszó építmények turisztikai célú hasznosítása szempontjából lehetőségeket rejt magában. A természeti és kulturális értékek, a hagyományok, az épített örökség megőrzése és programszerű összehangolt fejlesztése, valamint a népi hagyományokat és tárgyi emlékeket bemutató tájházak fejlesztése alapot nyújt az életminőség növelésének, illetve a gazdaság diverzifikációjának is, az egyre inkább elterjedő turisztikai szolgáltatásnyújtás által. Az adottságok turisztikai célú hasznosítása azonban nem megfelelő, a szálláshelyek és szolgáltatások fejlesztésre szorulnak, továbbá egységes kínálati csomagok kialakítása is szükséges.

A társadalom állapota

A HACS lakosságszáma az elmúlt esztendőben minimálisan növekvő tendenciát mutat. 2022. január 1. állapot szerint 27.038 fő a lakosságszám. A települések társadalmi helyzetében eltérés tapasztalható. Ágasegyházán, Ballószögön, Helvécián és Jakabszálláson a lakosság száma folyamatos emelkedést mutat. Ez Kecskemét közelségének köszönhető, hiszen a megyeszékhely centrumától mind a kettő település 15-20 perc autóútra található. Kecskemét egy dinamikusan fejlődő nagyváros, Bács-Kiskun megye központja, ahová az utóbbi években világ szinten is jelentős vállalkozások telepedtek le (pl. Mercedes), melyek közvetlenül vagy közvetetten több ezer új munkahelyet hoztak létre. Ennek köszönhetően rengeteg család, munkavállaló telepedett le a városban és környékén, így Ágasegyházán, Ballószögön, Helvécián és Jakabszálláson egyaránt. Ehhez kapcsolódóan a bölcsődei, óvodai, valamint az általános iskolák létszáma is növekvő tendenciát mutat a teljes térség vonatkozásában. Érdekes, hogy a HACS egyetlen városi rangú településén, Izsákon a lakosságszám 2017 óta folyamatos csökkentést mutat. A többi település lakosságszáma is az elmúlt években csökkent. A lélekszámcsökkenés kisebb mértékben betudható az elvándorlásnak, de leginkább a természetesen népességfogyásnak köszönhető, ugyanis a HACS területén a halálozások száma meghaladja az élve születések számát. A településeken természetes szaporodás, fogyás mutatója -1,91 ezrelék, ami összességében jóval magasabb a megyei átlagnál, ami -6 ezrelék. A HACS teljes területére vonatkozóan a belföldi vándorlási egyenleg ezer lakosra vetítve 8,24 ezrelék, ami alátámasztja lakosságszám növekvő tendenciáját is, vagyis többen telepedtek le, mint vándoroltak el. Az elvándorlás kapcsán a legtöbben a munkavállalás és a jobb megélhetési lehetőségek reményében távoznak.

A kiváló megközelíthetőségnek köszönhetően a településeken élők a közszolgáltatás minden szintjét gyorsan elérik. A jó megközelíthetőség Orgovány esetében nem mondható el, a község az egyetlen olyan település a megyében, ahova se a mentők, se a tűzoltók nem érkeznek meg 15 percen belül. A megközelíthetőség ezen község gazdaságára is nagyon rossz hatással van, hiszen így nagyon nehezen tud vállalkozásokat csábítani a településre, valamint a településen élők fokozottan ki vannak téve az elszigeteltség és kirekesztődés veszélyének.

A korcsoporti besorolásokat tekintve 2022. évi adatok alapján az állandó népességből a 0-14 éves nők aránya 8,83%, míg a 0-14- éves férfiak aránya 8,7%, összesen 17,53%. Az állandó népességből a 65-x évesek aránya 16,79% vagyis összességében a nem munkaképes korúak aránya 34,32% a HACS területén.

Helvéción és Ballószögön a 14 év alattiak aránya jelentősen magasabb HACS átlaghoz viszonyítva, a 65 év felettek aránya pedig sokkal alacsonyabb, mint a HACS területének az átlaga. Helvéción a 14 év alattiak aránya a teljes lakossághoz viszonyítva 19,4%, míg a 65 év felettek aránya 12,4%. Ballószögön a 14 év alattiak aránya 22%, míg a 65 évesnél idősebbek aránya 11,6%.

A munkaerőpiacot megvizsgálva elmondhatjuk, hogy a foglalkoztatási mutatók jelentősen javultak. 2022-ben a nyilvántartott álláskeresők száma 593 fő volt, ebből a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya 49,58%, a legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya 45,36%. Ugyanezen mutatók 2015-ben jelentősen magasabbak voltak. A nyilvántartott álláskeresők száma 1012 fő volt, vagyis 41,4%-os csökkenés mutatkozik. A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya 54,25%, a legfeljebb 8 általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők aránya 49,21% volt 2015-ben. Itt is jelentős javulás tapasztalható, ami alapján megállapítható, hogy az alacsonyabb képzettségi szinttel rendelkező munkakeresők is könnyebben el tudnak helyezkedni.

A területi elszigeteltség és a társadalmi-gazdasági leszakadás egymást erősítő folyamatainak mérséklése és visszafordítása érdekében társadalmi szempontból hátrányos helyzetük miatt indokolt fokozott figyelmet fordítani a KR alapján kedvezményezett településekre. Hangsúlyos a leszakadó települések versenyképességének erősítése, a helyi gazdaság élénkítése, továbbá a helyi közösségek felkészítése a társadalmi kirekesztettség és az újratermelődő szegénység megakadályozása végett.

A civil szervezetek fontos szerepet töltenek be egy fejlett társadalom életében, olyan feladatokat vállalnak fel, melyeket sem önkormányzati szereplők, sem gazdasági szervezetek nem képesek vagy nem szándékoznak ellátni. A civil aktivitás szintje arra utal, hogy az adott terület lakossága aktívan befolyásolni kívánja saját életkörülményeinek alakulását, közvetlen környezetének fejlődését. Civil szervezet, 1000 lakosra 9,22db

A gazdaság helyzete

HACS területéhez tartozó 9 településen a mai napig a mezőgazdaság a meghatározó ágazat. A települések a Homokhátság területén helyezkednek el, így a termőföldek alacsony aranykorona értékűek. Ennek is köszönhető, hogy jellemzően homokos talajon, a kertészeti kultúra növényeit, így szőlőt, barackot, spárgát vagy burgonyát termesztnek. Meghatározó a szőlőtermesztés, a térség leghíresebb szőlőfajtája az arany sárfehér, mely hungarikum fajta és a pezsgőkészítés kiváló alapanyaga. Ezen szőlőfajtát más országokban nem termesztik, Magyarországon is csak a Kunsági borvidéken, Izsák környékén.

A mezőgazdaság foglalkoztatásban betöltött szerepe egyre inkább háttérbe szorul, a mezőgazdasági vállalkozások munkahelyteremtő képessége alacsony, önmagukban nem képesek a térség gazdaságának növekedését erősíteni. Köszönhető ez részben annak is, hogy a kézi munkavégzést igyekeznek a lehető legtöbb területen géppel történő munkavégzésre kiváltani. A 2014-2020-as ciklusban a Vidékfejlesztési Program forrásaiból komoly forrásokhoz jutottak a gazdálkodók, kiemelten a munkaerőigényes ágazatokban, úgymint állattenyésztés és a kertészet. A megvalósult technológiai fejlesztések számos esetben kiváltották vagy csökkentették a kézi munkaerőigényt. A földprivatizációt követően a birtokméretek összezsugorodtak, mely ezáltal nem nyújt biztonságos megélhetést a családoknak. A kisbirtokrendszer következményeként nehéz elérni a versenyképes gazdasági üzemméretet, a korszerű technológia és a termelési kapacitás kihasználásának lehetőségei is beszűkülnek.

Az őstermelők, valamint a regisztrált mezőgazdasági vállalkozások száma a legtöbb HACs településen stagnál vagy csökkenő tendenciát mutat az utóbbi 5-8 év vonatkozásában, ugyanis a gazdasági élet stagnál. Kivételt képez ez alól Ballószög, ahol jelentős növekedés tapasztalható. 2022-ben az őstermelők száma 24,6%-kal nőtt, a regisztrált mezőgazdasági vállalkozások száma pedig 29,3%-kal nőtt a 2017-hez képest, ami azért rendkívüli, hiszen a csökkenő tendencia országosan, sőt európai és világszinten is megfigyelhető, mely hosszútávon komoly problémával fenyeget az egész magyar gazdaságra tekintve. A fiatalabb generációt nem vonzza igazán a mezőgazdaság, a nagyváros közelségének is köszönhetően inkább választják a napi ingázást és biztosabb megélhetést, egy nagy, akár multinacionális vállalatnál munkavállalóként való elhelyezkedést. A HACs területén 2022. december 31-én 2180 fő rendelkezett őstermelői igazolvánnyal és 3354 regisztrált mezőgazdasági vállalkozás működött.

Fontos a mezőgazdaság jövedelmezőségének javításán túl az alternatív jövedelmet nyújtó gazdasági diverzifikáció, illetve vállalkozásfejlesztés. A vállalkozások növekedése által az új munkahelyek létrehozása fontos eleme a gazdaságfejlesztésnek.

A HACs területén új típusú, innovatív, piacra jutást is elősegítő összefogásra ritkán akad példa, mivel az együttműködés és az összefogás gyakorlata nem alakult ki a rendszerváltást követően. E két tényezőnek köszönhetően a termelők fokozottan ki vannak téve a nagy, tőkeerős vállalkozásoknak, akik a piaci árakat megállapítják. Biogazdálkodást vagy alternatív mezőgazdasági tevékenységet a térség gazdái csak elvétve folytatnak. Ezek hiányában a térség nem képes a meglévő mezőgazdasági potenciál megfelelő hasznosítására.

Habár az élelmiszer-előállításához szükséges helyi mezőgazdasági termékek rendelkezésre állnak, a feldolgozás mégsem jelentős a HACs területén. A gazdálkodók által megtermelt mezőgazdasági termékek felvásárlóknak, feldolgozóknak kerülnek értékesítésre, akár megyén kívülre is. Akadnak olyan termelők, akik termékeiket helyi piacokon, illetve nagybani piacokon értékesítik.

Az élelmiszerfeldolgozás elmaradottsága több tényezőre vezethető vissza. A mezőgazdasági kistermelők nem rendelkeznek a magasabb hozzáadott értékkel bíró, feldolgozáshoz szükséges eszközökkel, ezáltal kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek a feldolgozókkal szemben. Tehát a technológia elavult, a termékszerkezet korszerűtlen. A piacra jutást elősegítő szervezetek száma is alacsony a HACs területén, a szolgáltatók hiányoznak, a szervezettség hiánya jellemző, hálózatuk fejlesztésre szorul. A vállalkozások többsége a tőkehiánnyal küzd, így nincs elegendő forrás a szigorú minőség- és élelmiszerbiztonsági fejlesztésekre. Önerőből a versenyképes piaci termelés technológiai feltételeit nem tudják megteremteni. Nem megfelelő a vállalkozások innovációs képessége sem, marketing tevékenységük is fejlesztésre szorul.

Egyedül a szőlőfeldolgozás jelentős a HACs területén, kiemelendő két, országosan is jelentős borászat, a bócsai székhelyű Weinhaus Kft. és az izsáki székhelyű Royel-Sekt Zrt, mely a megtermelt szőlőt felvásárolja a HACs területén.

A meglévő feldolgozóipari kapacitások kapcsán fő fejlesztési szükséglet a gyorsan változó igényekhez illeszkedő, magas minőségű termékfejlesztésre képes technológiai fejlesztés, valamint a versenyképes vállalkozások pozícióinak megőrzése, elsősorban az erőforrás-hatékonyság és a termelékenység javításával.

Megállapítható, hogy a szolgáltatói ágazat fejlődése lépést tartott a mezőgazdasági szerepének csökkenésével. A gazdasági szerkezet átalakulása ezáltal lassan elindult a HACs területén, a nem-mezőgazdasági tevékenységek elterjedése lassú folyamat. A szektorban működő vállalkozások száma folyamatos emelkedést mutat, 2011-ben 1.570, míg 2022-ben 1.751 vállalkozás működött a 9 településen összesen.

Az ipari vállalkozások száma ezzel szemben folyamatos csökkenést mutat, ami nagyrészt a gazdasági válságnak köszönhetően, 2008-tól ezen szektorban működő vállalkozások száma folyamatosan csökken, 2011-ben 240 ipari vállalkozás működött a HACs területén, 2022-ben már csak 201.

A HACs területén az ezer főre eső vállalkozások száma meghaladja az országos, valamint a Bács-Kiskun megyei átlagot. Az ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma 2022-ben a HACs területén 214,67 db.

A működő vállalkozások döntő többsége 10 főnél kevesebb munkavállalót alkalmaz, azaz mikrovállalkozásnak minősül. 2022-es évben a HACs területén 10 olyan vállalkozás volt, amely több mint 50 munkavállalót foglalkoztatott.

7.2 SWOT analízis

SWOT analízis segítségével összefoglaljuk a térség gazdasági, társadalmi, természeti erősségeit, gyengeségeit, illetve a legfontosabb problémákat, azok megoldási és fejlesztési lehetőségeit, az alábbiak szerint:

<p>ERŐSSÉGEK</p> <p>E1 Gazdag természeti-táji adottságok, védett természeti értékek magas aránya</p> <p>E2 Kiterjedt tanyavilág a térség arculatának meghatározója</p> <p>E3 Művelésre alkalmas területek nagy aránya</p> <p>E4 Mezőgazdasági termelésnek nagy hagyománya van a térségben</p> <p>E5 Magas minőségű mezőgazdasági termékek előállítása</p> <p>E6 Fejlődő turisztikai potenciál, vendégéjszakák számának növekedése</p> <p>E7 Térség könnyű megközelíthetősége, jó elhelyezkedése: nagyvárosok közelsége, Budapest jó megközelíthetősége</p> <p>E8 A helyi társadalom formálásához hozzájáruló, aktív civil szerveződések jelenléte</p> <p>E9 Nagy múltú lovas hagyományok</p> <p>E10 Aktív vállalkozói jelenlét</p> <p>E11 Fejlett infrastrukturális ellátottság: kiépült közműhálózat, közvilágítás</p>	<p>LEHETŐSÉGEK</p> <p>L1 Természeti adottságoknak megfelelő tájhasználat elterjedése</p> <p>L2 Ökológiai alapú szemlélet és gazdálkodás, természetközeli termelési módszerek elterjedése</p> <p>L3 Mezőgazdasági termelők egyre inkább felismerik a megélhetést biztosító több lábbon állás szükségességét</p> <p>L4 Növekvő belső piaci igény a magasabb hozzáadott értékű élelmiszer-előállításra és feldolgozásra</p> <p>L5 Növekvő kereslet a tradicionális, különleges minőségű helyi termékek iránt</p> <p>L6 Belföldi turizmus növekedése, falusi-, öko- és aktív turizmus iránti fokozódó érdeklődés</p> <p>L7 Növekvő igény a táji, természeti és kulturális adottságok programszerű összehangolt fejlesztése iránt</p> <p>L8 Kecskemét és az M5 autópálya közelségével fokozódik a befektetők érdeklődése a térség iránt</p>
<p>GYENGESÉGEK</p> <p>Gy1 Elaprózott birtokszerkezet jellemző, méretgazdaságosságból eredő problémák</p> <p>Gy2 Elavult termelési eszközök és technológiák, termelőkapacitás nem megfelelő, jövedelemtermelő képesség alacsony</p> <p>Gy3 Alacsony képzettség</p> <p>Gy4 Termelők kiszolgáltatott helyzete a nagyfelvásárlókkal szemben</p> <p>Gy5 Mezőgazdasági termékek nagy része hozzáadott érték nélkül hagyja el a térséget</p> <p>Gy6 Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekhez kapcsolódó alacsony szintű marketingtevékenység, piacra jutást elősegítő szervezetek száma alacsony</p> <p>Gy7 Kulturális értékek, épített környezet állapotának folyamatos romlása</p> <p>Gy8 Nem megfelelő turisztikai infrastruktúra, alacsony szintű marketingtevékenység</p>	<p>VESZÉLYEK</p> <p>V1 Fenntarthatóság szempontjainak háttérbe szorulásával az erőforrások idő előtti kimerülése</p> <p>V2 A minőségi környezet- és természetvédelem hiánya a turizmus alapját képező értékek pusztulásához vezet</p> <p>V3 Helyi mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési bizonytalansága</p> <p>V4 Gazdaságpolitikai tényezők kedvezőtlen alakulása (covid járvány, háborús helyzet)</p> <p>V5 Lakosság reálkeresete, fizetőképes kereslet folyamatosan csökken</p> <p>V6 Tanyák elnéptelenedése</p> <p>V7 Szociális ellátás iránti igény növekedése</p> <p>V8 Hátrányos helyzetű rétegek leszakadásával tovább éleződnek a társadalmi feszültségek</p> <p>V9 Fokozódó negatív társadalmi folyamatok: munkanélküliség, népességfogyás, elöregedés, elvándorlás</p>

<p>Gy9 Turisztikai kínálat szezonális, szolgáltatások és programcsomagok elégtelensége</p> <p>Gy10 Tőkehiány</p> <p>Gy11 Alacsony innovációs képessége</p> <p>Gy12 Összefogás, együttműködési készség és hálózatosodás hiánya</p>	
---	--

A térség saját belső erősségeit és gyengeségeit, valamint a külső tényezőket (lehetőségek, veszélyek) figyelembe véve, továbbá tekintettel a korábbi időszak fejlesztési eredményeire a stratégia fő fejlesztési irányai a következők.

A térség jó elhelyezkedése kedvező működési feltételt biztosít a vállalkozásoknak, innovációs- és versenyképességük növelésével a munkanélküliség és kedvezőtlen gazdaságpolitikai hatások elleni védekezés alapja lehet. (E7, E10 – V5, V7, V8, V19)

Alacsony jövedelemtermelő képességű, tőkehiánnyal küzdő vállalkozások innovációs- és versenyképességének növelése a negatív társadalmi folyamatok leküzdésére. (V7, V8, V9 – Gy11, Gy12)

A vendégéjszakák számának növekedésére, valamint a gazdag természeti-táji-kulturális értékekre, alapozva a falusi- öko- és aktív turizmus, valamint az adottságok programszerű összehangolt fejlesztése iránti fokozódó érdeklődést kihasználva a turisztikai szereplők kínálatának, infrastruktúrájának fejlesztése. (L6, L7 - E1, E2, E6, E9)

A táji, természeti és kulturális adottságok programszerű összehangolt fejlesztése iránti fokozódó érdeklődést kihasználva a turisztikai szolgáltatók összefogásának ösztönzésével a szolgáltatások színvonalának, programcsomagok elégtelenségének javítása, minőségi marketingtevékenység ösztönzése. (Gy8, Gy9, Gy12 – L7)

A mezőgazdasági termelés hagyományait, valamint a turisztikai potenciált erősítve a tanyasi lakosság mezőgazdasági termelésének fokozásával, idegenforgalmi programcsomagokba való bekapcsolásával a tanyavilág fenntartása. (E2, E5, E6 – V1, V6)

A mezőgazdasági termelés hagyományaira, a magas minőségű mezőgazdasági termék előállításra alapozva a helyi termékek iránti növekvő igényt kihasználva a mezőgazdasági termelők ösztönzése a hozzáadott értékű termékek előállításra. (L4, L5 – E4, E5)

A termelők értékesítési lehetőségeinek elősegítésével a helyi mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek értékesítési bizonytalanságának, kiszolgáltatottságának kiküszöbölése. (V4 – Gy5, Gy6)

A magasabb hozzáadott értékű élelmiszer-előállítás iránti növekvő belső piaci igényt kihasználva a kisléptékű élelmiszerelőállítás fejlesztése annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termékek nagyobb hozzáadott értékkel hagyják el a térséget. (Gy5 – L4, L5)

A termelők egyre inkább felismerik a több lábbon állás szükségességét a mezőgazdaság alacsony jövedelemtermelő képességének következményeként, ezt ellensúlyozva a termelők megélhetésének javítását ösztönözni kell tevékenységük kiszélesítésével: vállalkozásfejlesztés, helyi termék előállítás, turisztikai szolgáltatásnyújtás irányába. (Gy1, Gy2 – L3)

A térség közös identitását meghatározó adottságokat kihasználva a negatív társadalmi folyamatok és feszültségek enyhítése a helyi identitás és társadalmi kohézió erősítésével. (E1, E8, E9 – V8, V9)

A fenntarthatóság szempontjainak háttérbe szorulásával a kulturális értékek, épített környezet állapotának romlásából fakadó negatív társadalmi folyamatok leküzdése a vidéki táj fenntartható fejlesztésével, a helyi identitás erősítésével. (V1, V9 – Gy7)

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

8.1 A stratégia jövőképe

A HFS-ben megfogalmazott szükségletek meghatározzák a fejlesztés irányait és szükségszerűségét, az erre alapozott célkitűzések és intézkedések szervesen kapcsolódnak egymáshoz, komplex fejlesztési programot alkotva. A HACS legfontosabb célja, hogy hozzájáruljon a vidék fennmaradásához, erre alapozva a helyi vállalkozások versenyképességének, munkahelyteremtő és -megtartó képességének erősítése, valamint a termelés ösztönzése a legfontosabb célkitűzések, mivel ezek multiplikátor hatásuk révén kihatnak a gazdasági-társadalmi folyamatokra egyaránt.

A HFS kiemelt fontossággal kezeli a térség gazdaságának fellendítését, a helyi jövedelemtermelő lehetőségek bővítése érdekében a foglalkoztatási helyzet javítását. Nélkülözhetetlen a vállalkozások versenyképességének és innovációs potenciáljának erősítése, valamint termelékenységének javítása is. A HFS értelmében a társadalmi-gazdasági fejlődés a helyi szükségletekre alapuló gazdasági tevékenységek ösztönzésével, mezőgazdasági termelés fejlesztésével, mezőgazdaságon kívüli kiegészítő jövedelemszerzési lehetőségek, mint kisléptékű élelmiszerfeldolgozás és turisztikai fejlesztések ösztönzése révén érhető el. A vidéki területeket sújtó, szociális és gazdasági hátrányokat eredményező inaktivitás és munkanélküliség csökkenthető a térség belső erőforrásain alapuló, fenntartható gazdasági fejlődés révén. Ezért a térség belső erőforrásaira alapozott helyi gazdaságfejlesztés, az innovatív versenyképes gazdaság és agrárium megteremtése, valamint a vállalkozások munkahelyteremtő és -megtartó képességének erősítése az elsődleges átfogó célkitűzés.

A fenntartható fejlődéséhez, az életminőség javításához a vidéki területek vonzerejének javítása, a vidéki élethez kapcsolódó táji, természeti és kulturális örökség megőrzése elengedhetetlen. Ezért a HFS célkitűzésként határozta meg az élhető és életképes vidék megteremtését, a környezeti és természeti erőforrások megőrzését, a településképet, kulturális örökségeket és a vidéki táj fenntartható fejlesztését.

Az elérhető vidék megteremtésének további fontos tényezője a társadalmi kohézió erősítése, mely a helyi összefogást erősítő akciók, a hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségének megteremtése, valamint a helyi társadalom életét nagyban befolyásoló civil szervezetek tevékenységének fejlesztése révén hozzájárul a helyi közösségek és egyének felelősségvállalásának és együttműködésének ösztönzéséhez.

Kapcsolódva a HACS előző stratégiájához, a kitűzött jövőkép:

Jövőkép

A térség belső adottságaira alapozva, folyamatos megújulásra képes fenntartható társadalmi, természeti és gazdasági környezet megteremtésével, a Kolon mente vonzó, élet- és versenyképes vidéki térség lesz, mely hosszú távon biztosítja az itt élők számára a megélhetést, a minőségi élet feltételeit, valamint a vidék fennmaradását.

8.2 A stratégia célhierarchiája

A helyzetfeltárás és a SWOT elemzés alapján megállapítható, hogy a térségben jelen vannak mindazon hajtóerők, melyek a fenntartható vidék megteremtéséhez szükségesek. A SWOT mátrix rávilágít arra, hogy melyek azon szükségletek, illetve hiányok az akcióterületen, melyeket a HFS-nek beavatkozásaival kezelni szükséges.

1. A vidéki térségekben vállalkozások indításának, innovációs- és versenyképesség növelésének támogatása, munkahelyteremtő és -megtartó képességének erősítése

A térségben jelen vannak a működőképes vállalkozások, gazdaságok, azonban tőkehiány és gyenge innovációs képesség jellemzi működésüket. A vállalkozások ezen helyzetéből adódóan a foglalkoztatási szint emelkedését sem tudják megfelelően szolgálni, ezért a munkahelyek hiánya általánosan elterjedt tendencia, a munkanélküliség magas, a kevés munkahely pedig alacsony jövedelemszintet, nehéz megélhetést von maga után.

A legfontosabb szükséglet a térségben tehát a tőkehiányból és az alacsony termelőkapacitásból adódó jövedelemtermelőképes javítása, mely egyrészt a vállalkozások működésére, másrészt az egyének megélhetésére is kihatással van. Ennek elérésére a HFS-ben a vállalkozások tevékenységét ösztönözzük, hogy termelőkapacitásuk javítása által árbevételt generáljanak, ezáltal munkahelyeket teremtsenek, illetve tartsanak meg, melyek az egyének foglalkoztatásához is nagyban hozzájárulnak.

2. Mezőgazdasági termelés fejlesztése és a mezőgazdasági termékek hozzáadott értékének növelése, helyi kisléptékű élelmiszer-előállítás fejlesztése

A térségben a mezőgazdasági termelésnek nagy hagyománya van. HFS-ben a vállalkozások tevékenységét ösztönözzük, hogy termelőkapacitásuk javítása által árbevételt generáljanak, ezáltal munkahelyeket teremtsenek, illetve tartsanak meg, melyek az egyének foglalkoztatásához is nagyban hozzájárulnak.

A HFS a mezőgazdasági termelők megélhetését a mezőgazdasági termelés fokozásán túl kiegészítő, nem mezőgazdasági tevékenységek ösztönzésével is kívánja ösztönözni: magas minőségű mezőgazdasági termék-előállítással, mezőgazdasági termékekre alapozott helyi termék előállítással.

3. A vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése a turisztikai kínálat bővítésével és népszerűsítésével

Az adottságok turisztikai célú kihasználása jelenleg még nem megfelelő a HACS területén, a szálláshelyek és a szolgáltatások fejlesztésre szorulnak, hiányoznak az egységes kínálati csomagok, a vendégek számára elérhető szolgáltatások és programok. A HFS az igényeket és felmerülő hiányokat az aktív turisztikai szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével, a szolgáltatók összefogásának ösztönzésével kívánja kezelni.

4. Helyi identitás és társadalmi kohézió erősítése, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, közösségi élet fejlesztése

A vidéki táj megőrzése, állapotának javítása rendkívül fontos szükséglet, hiszen a vidéki környezet és táj fenntartása, az épített, kulturális és természeti értékeink megőrzése és megújítása révén a környezet vonzóbbá tétele nemcsak a helyben élők számára biztosít életteret, de a vidékre irányuló turizmus és szolgáltatások fejlődéséhez is jelentősen hozzájárul. Komplex intézkedések szükségesek, melyhez a HFS a helyi identitás és társadalmi kohézió erősítése révén járul hozzá. Ebben a civil szervezetek is fontos szerepet játszanak, hiszen a vidéki térségek egyik legfontosabb társadalomformáló tényezőivé válhatnak a kulturális hagyományok ápolása, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok helyzetének javítása terén is, hozzájárulva a társadalmi kohézió erősítéséhez.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

1. intézkedés

1. **Az intézkedés megnevezése:** Helyi vállalkozásfejlesztési beruházások támogatása

2. **Specifikus cél:**

- 1./ A vidéki térségekben vállalkozások indításának, innovációs- és versenyképesség növelésének támogatása, munkahelyteremtő és -megtartó képességének erősítése
- 3./ A vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése a turisztikai kínálat bővítésével és népszerűsítésével

3. **Indoklás, alátámasztás:** A HACS területén működő vállalkozások döntő többsége mikrovállalkozás, melyek tőkeszegénységgel küzdenek, innovációs képességük ezért gyenge. A HACS területén jellemző az alacsonyabb vállalkozói aktivitás, a tőkehiány, valamint az abból adódó elavult, hiányos eszköz- és infrastrukturális ellátottság. Az intézkedés célja a vállalkozások fejlődésének, gazdaságban betöltött szerepének, piaci pozíciójának erősítése, a helyi gazdaság megerősítése, továbbá a munkahelyek megtartása és újak létrehozása.

A HACS területén a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások fejlesztése komoly kitörési pont lehet. Az adottságok turisztikai célú kihasználása jelenleg azonban még nem megfelelő, a szolgáltatások fejlesztésre szorulnak, továbbá egységes kínálati csomagok kialakítása is szükséges. A természeti és kulturális értékek, a hagyományok, az épített örökség megőrzése és programszerű összehangolt fejlesztése alapot nyújt az életminőség növelésének, illetve a gazdaság diverzifikációjának is.

Az intézkedés 1. specifikus célhoz való illeszkedése a legjelentősebb, hiszen a vállalkozások tevékenységének ösztönzése révén hozzájárul a helyi gazdasági aktivitás felélesztéséhez, innovatív technológiák alkalmazása révén erősíti a vállalkozások versenyképességét, illetve foglalkoztatás ösztönző hatása a vállalkozások munkahelyteremtő és -megtartó képességére pozitív hatással bír. Az intézkedés kapcsolódik a 3. specifikus célkitűzéshez is, hiszen a turisztikai fejlesztések támogatásán keresztül szintén hozzájárulhat a gazdasági aktivitás és versenyképesség fokozásához.

4. **A támogatható tevékenységek meghatározása:**

1. célterület: Támogatás vehető igénybe vállalkozások tevékenységének fejlesztésére, meglévő és/vagy új tevékenységéhez kapcsolódó fejlesztésekre, továbbá
2. célterület: Támogatás vehető igénybe vállalkozások turisztikai szálláshely és szolgáltatás fejlesztéséhez (lovas turisztikai szolgáltatáshoz, vadászturizmushoz, természeti turizmushoz horgászturizmushoz, borturizmushoz,

fürdőturizmushoz, kerékpáros turizmushoz kapcsolódó turisztikai fejlesztésekre), valamint helyi turisztikai szereplők partnerségén alapuló és hálózatba szervező promóciós tevékenységeihez.

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai
- Egyéb, a HFS-ekben meghatározott nem támogatható tevékenységek pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

GINOP Plusz a vállalkozások technológiai fejlesztéseit, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését ösztönzi termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében. A Kisfaludy Program a meglévő és üzemelő kereskedelmi szálláshelyek, szállodák és panziók kategórián belüli szolgáltatásfejlesztések, kapacitásbővítéssel járó beruházások, valamint új kereskedelmi szálláshelyek létrehozásának támogatását célozza, kisebb támogatási összeggel.

Ezt figyelembe véve a kettős finanszírozás elkerülése érdekében nem nyújtható támogatás azon pályázó részére, aki, vagy amely:

- olyan projektet kíván megvalósítani, amely projekt megvalósítása céljából jelen helyi felhívás keretéből vagy más forrásból megítélt támogatásra vonatkozó hatályos Támogató Okirattal/Támogatási Szerződéssel rendelkezik;
  - ugyanazon megvalósítási helyre ugyanazon projekt/tevékenység kapcsán már részesült támogatásban.
- Ez alól kivételt képez, ha a benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával.

7. Jogosultak köre: Induló és működő egyéni vállalkozások, jogi személyiségű vállalkozások (mikro- és kisvállalkozások), természetes személyek

8. Kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői,
- a közösség bevonásának módjának leírása (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás megléte.

9. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokkált forrás nagysága: 40.705.971 Ft
  - 1. célterületre: 20.705.971 Ft
  - 2. célterületre: 20.000.000 Ft

- b. a támogatás aránya: mikrovállalkozások, természetes személyek 65 %
kisvállalkozások 40%
- c. a projektméret korlátai: min. 1.000.000 Ft, max. 5.000.000 Ft
- d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév – 2026. II. félév

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (db): 8-40

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): legalább 8 vállalkozás

2. intézkedés

1. Intézkedés megnevezése: Mezőgazdasági termelés és mezőgazdasági termékek feldolgozásának támogatása

2. Specifikus cél megnevezése:

2./ Mezőgazdasági termelés fejlesztése és a mezőgazdasági termékek hozzáadott értékének növelése, helyi kisléptékű élelmiszer-előállítás fejlesztése

3. Indoklás, alátámasztás: A HACs területén a mai napig a mezőgazdaság a meghatározó ágazat, mely azonban modernizálásra szorul, elavult gépek, alacsony hatékonyság jellemző. Kiváló minőségű mezőgazdasági termékek kerülnek előállításra, ennek ellenére a feldolgozás mégsem jelentős. A gazdálkodók által megtermelt mezőgazdasági termékek felvásárlóknak, feldolgozóknak kerülnek értékesítésre, így többségében hozzáadott érték nélkül hagyják el a térséget.

Az élelmiszerfeldolgozás elmaradottsága több tényezőre vezethető vissza. A mezőgazdasági kistermelők nem rendelkeznek a magasabb hozzáadott értékkel bíró, feldolgozáshoz szükséges eszközökkel, a technológia elavult, a termékszerkezet korszerűtlen. A piacra jutást elősegítő szervezetek száma is alacsony a HACs területén, a szolgáltatók hiányoznak, a szervezettség hiánya jellemző, hálózatuk fejlesztésre szorul. A HACs területén új típusú, innovatív, piacra jutást is elősegítő összefogásra ritkán akad példa, mivel az együttműködés és az összefogás még mindig gyerekcipőben jár. A vállalkozások többsége tőkehiánnyal küzd, így nincs elegendő forrás a szigorú minőség- és élelmiszerbiztonsági fejlesztésekre, illetve marketingtevékenységre.

Az intézkedés 2. specifikus célhoz való illeszkedése a legjelentősebb, hiszen a mezőgazdaság fejlesztése és a helyben megtermelt mezőgazdasági termékek feldolgozásának, értékesítésének és hálózatba szervezésének ösztönzése hozzájárul a mezőgazdasági ágazat termelékenységének javulásához, a mezőgazdasági termékek hozzáadott értéknöveléséhez, a helyi élelmiszerelőállítás fejlesztéséhez.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

1. célterület: Támogatás vehető igénybe mezőgazdasági termelőnek minősülő mezőgazdasági mikrovállalkozások, őstermelők mezőgazdasági tevékenységéhez közvetlenül kapcsolódó fejlesztésekre, továbbá
2. célterület: Támogatás vehető igénybe mezőgazdasági termelőnek minősülő/nem minősülő mikrovállalkozások, őstermelők élelmiszerfeldolgozási tevékenységére, helyi termék előállítás tevékenységének fejlesztésére.

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás

- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai 10000 STÉ felett
- Egyéb, a HFS-ekben meghatározott nem támogatható tevékenységek pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

GINOP Plusz a vállalkozások technológiai fejlesztéseit, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését ösztönzi termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében. Programszinten rögzítésre került, hogy az élelmiszeripari vállalkozások a ST-ből kaphatnak támogatást, GINOP Plusz-ból nem.

A kettős finanszírozás elkerülése érdekében nem nyújtható támogatás azon pályázó részére, aki, vagy amely:

- olyan projektet kíván megvalósítani, amely projekt megvalósítása céljából jelen helyi felhívás keretéből vagy más forrásból megítélt támogatásra vonatkozó hatályos Támogató Okirattal/Támogatási Szerződéssel rendelkezik;
- ugyanazon megvalósítási helyre ugyanazon projekt/tevékenység kapcsán már részesült támogatásban.

Ez alól kivételt képez, ha a benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával.

7. Jogosultak köre:

1. célterület: Mezőgazdasági termelőnek minősülő őstermelők, egyéni vállalkozások és jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások) akik/amelyek a pályázat benyújtását megelőző évben nem rendelkeznek 10000 STÉ feletti üzemmérettel.
2. célterület: Mezőgazdasági termelőnek minősülő/nem minősülő őstermelők, egyéni vállalkozások és jogi személyiségű vállalkozások (mikrovállalkozások).

8. Kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői,
- a közösség bevonásának módjának leírása (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás megléte.

9. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás nagysága: 0 Ft
  - 1. célterületre: 0 Ft
  - 2. célterületre: 0 Ft
- b. a támogatás aránya: 65 %
- c. a projektméret korlátai: min. 1.000.000 Ft, max. 5.000.000 Ft
- d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:

2024. I. félév – 2026. II. félév

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (db):

4-20

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): legalább 4 vállalkozás

3. intézkedés

1. Az intézkedés megnevezése: Helyi közösségi fejlesztések támogatása

2. Specifikus cél:

4./ Helyi identitás és társadalmi kohézió erősítése, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, közösségi élet fejlesztése

3. Indoklás, alátámasztás:

A közösségi terek, közterületek, épített és természeti örökségek fontos színterei a társadalmi aktivitást és a társadalmi kohéziót elősegítő foglalkozásoknak, programoknak. A települések általános fizikai megjelenése, a településkép állapota változó, a községek esetében azonban általánosságban hanyatló képet mutat, így ezek felújítása fontos a társadalmi kohézió elősegítése érdekében. A térségek vonzerejének növelése érdekében a települések arculatát javítani kell.

A vidéki élet színfoltjai a helyi rendezvények. Az önkormányzatok és civil szervezetek nagy hangsúlyt fektetnek éves programjaik színvonalas megszervezésére, lebonyolítására, rendezvényeik idegenforgalmi vonzerejének növelésére, ezért a vidéken élők identitástudatának fejlesztése kapcsán ösztönözni kell a települések kulturális értékeinek, hagyományainak és örökségének bemutatására szolgáló vidéki rendezvényeket, sporteseményeket, melyek elősegítik a térségi együttműködéseket, a közösségi élmény és összetartozás erősítését, a település megtartó erejének növelését. A társadalom összetartó erejének növelése a vidék fejlődésének fontos záloga, ezért a civil szervezetek tevékenységének támogatása is kiemelt jelentőségű.

Az intézkedés 4. specifikus célhoz való illeszkedése a legjelentősebb, hiszen a településközpontok, közösségi terek megújítása, a helyi akciók előidézhetik az életszínvonal javítását, a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi tendenciák és a települések elnéptelenedésének megállítását, ezáltal a társadalmi kohézió és helyi identitás erősítését.

4. A támogatható tevékenységek meghatározása:

1. célterület: Támogatás vehető igénybe a településkép, lakókörnyezet, közterületek állapotának javítására, a helyi életminőség javítására és közösségi tevékenységek ösztönzését elősegítő fejlesztésekre, továbbá
2. célterület: Támogatás vehető igénybe helyi közösség identitástudatának erősítésére, a helyi összefogás ösztönzésére szolgáló a települések kulturális értékeiknek, hagyományainak bemutatására irányuló kulturális, sport, ifjúsági és egészségfejlesztést szolgáló rendezvények lebonyolítására.

5. Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása

- Mezőgazdasági üzemek beruházásai
- Egyéb, a HFS-ekben meghatározott nem támogatható tevékenységek pl. lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.

6. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:

A TOP Plusz helyi önkormányzati fejlesztéseket támogatja elsődlegesen a vidéki térségekben. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a TOP és a ST források összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozzák, egymást kiegészítsék. Programszinten rögzítésre kerül, hogy azonos településen azonos fejlesztésre nem ad lehetőséget a ST. Ennek ellenére a HACS is hasonló feltételeket rögzít a pályázati felhívásaiban.

A kettős finanszírozás elkerülése érdekében azonban nem nyújtható támogatás azon pályázó részére, aki, vagy amely:

- olyan projektet kíván megvalósítani, amely projekt megvalósítása céljából jelen helyi felhívás keretéből vagy más forrásból megítélt támogatásra vonatkozó hatályos Támogató Okirattal/Támogatási Szerződéssel rendelkezik;
- ugyanazon megvalósítási helyre ugyanazon projekt/tevékenység kapcsán már részesült támogatásban.

Ez alól kivételt képez, ha a benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi fejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával.

7. Jogosultak köre:

1. célterület: Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek
2. célterület: Egyesületek

8. Kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a működési terület környezeti, gazdasági és társadalmi jellemzői,
- a közösség bevonásának módjának leírása (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- humán erőforrás megléte.

9. Tervezett forrás:

- a. az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás nagysága: 166.500.000 Ft
  - 1. célterületre: 148.500.000 Ft
  - 2. célterületre: 18.000.000 Ft
- b. a támogatás aránya: 95 %
- c. a projektméret korlátai:
  - 1.célterület: min. 1.000.000 Ft, max. 16.500.000 Ft
  - 2.célterület: min. 500.000 Ft, max. 2.000.000 Ft
- d. a támogatás módja: hagyományos költségelszámolás

10. A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2024. I. félév – 2026. II. félév

11. A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12. Kimeneti indikátorok:

A támogatott projektek száma (db): 18-222

A támogatott kedvezményezettek száma típus alapján megbontva (db): legalább 8 önkormányzat és legalább 8 egyéb szervezet.

9.2 Együtműködések

A HACS kiemelten kezeli a LEADER szellemiség érvényesülését az egyesület működése, illetve fejlesztési programjának megvalósítása, valamint a HFS tervezése során is. Az egyesület 2008 óta sikeresen működik, hozzájárulva fejlesztési stratégiájának megvalósításához, valamint a térségi szereplők együttműködésének ösztönzéséhez. A térségen belüli partnerségek mellett a jövőben a térségek közötti együttműködésekre is hangsúlyt kívánunk fektetni, tekintettel arra, hogy a korábbi programozási időszakokban térségek közötti együttműködések terén a HACS sikertelenül szerepelt. A 2007-2013-as időszakban főként finanszírozási problémák miatt nem tudott eredményt elérni a HACS, a 2014-2020-as, illetve a 2021-2022-es átmeneti időszakban pedig a kedvezőtlen gazdasági és társadalmi helyzet következtében hiúsultak meg a projektek.

a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

A jövőben több térségek közötti együttműködési pályázatban kíván indulni az egyesület a területével szomszédos szervezetekkel együttműködve.

Az egyik projekt keretében közös programok, szabadidős szolgáltatások terén történő tapasztalatcsere, jó gyakorlatok bemutatása valósulna meg több témakörben (kultúra, sport, egészség). A projektet a Felső-Bácska Leader HACS területén működő szervezetekkel együttműködve kívánjuk megvalósítani.

Tervezett forrásigény: 12-15 mFt

A másik együttműködési projekt lovas turisztikai szolgáltatók együttműködésének ösztönzése, térségi túra útvonal kialakítása témában kerülne megvalósításra. Izsákon komoly hagyománya van a lótarásnak, lovassportnak és a hozzájuk kapcsolódó rendezvényeknek (pl. Lovas napok, Fogathajtó versenyek). Izsák a magyar lovassport egyik központjának számít, a városban rendeztek már európa-bajnoki, valamint világbajnoki fogathajtó versenyeket is.

A lovas turizmus a hagyományos turisztikai vonzerők egyik kiemelkedő területe lehet napjainkban is. Lovas turisztikai létesítmények és szolgáltatások rendelkezésre állnak, azonban általános minőségük sok kivétlnél hagy maga után. A komplex szolgáltatásokat nyújtó létesítmények alacsony száma egyértelműen determinálja a lovas turizmus további fejlődésének korlátait.

Az együttműködési projekt célja, hogy a turisztikai szolgáltatók egymással összefogva közösen növeljék a meglévő lovas turizmus versenyképességét.

Bugac szintén lovas hagyományairól ismert, a Kiskunok Vidékéért HACS területéhez tartozik. Elsősorban velük és számos turisztikai szolgáltató bevonásával tervezzük az együttműködést, melyben a HACS-ok koordinálnák az együttműködést, azonban a beruházási elemeket a turisztikai szolgáltatók valósítanák meg.

Tervezett forrásigény: 50 mFt

A HACS korábban nem valósított meg nemzetközi együttműködést, sőt kapcsolatban sem áll más tagállamban működő Leader Akciócsoporttal, azonban a következő ciklusban a nemzetközi irányú kapcsolatfelvétel is tervezett. A HACS a tudásátadás, a jó gyakorlatok és a megvalósult projektek bemutatásán túl kulturális, turisztikai együttműködések témában szeretne a jövőben nemzetközi partnerekkel együttműködni. Partner HACS felkutatása a témában folyamatban van.

Tervezett forrásigény: 10 mFt

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

A Kolon Menti Leader Egyesület a jövőben is együttműködik minden olyan civil, vállalkozói és közsféra szervezettel, amelyek olyan projektet kívánnak megvalósítani, amelyek a térség fejlődéséhez hozzájárulnak.

9.3 Kommunikációs terv

A HACS több kommunikációs eszköz használatával tervezi elérni a tagságot, a pályázókat és a szélesebb nyilvánosságot. A HACS legfőbb kommunikációja elektronikus úton történik, saját weboldalon és e-mailen keresztül.

Célcsoportként a tervezési területéhez tartozó lakosság, illetve az ott működő civil szervezetek, vállalkozások, valamint közsféra szereplői nevezhetők meg. A HACS szűkebb értelemben vett célcsoportja az egyesület tagsága.

A HACS elsődleges kommunikációs eszköze, a www.dunamellekleader.hu című saját honlapja, amelyen keresztül naprakész információkkal látja el a terület lakosságát. A *weboldal* 2009 óta működik és tölti be információhordozó szerepét. Az oldal látogatói elérhetik a legfrissebb pályázatos híreket, tájékozódhatnak a környék eseményeiről, fórumokról, egyéb szakmai rendezvényekről és vidékfejlesztési aktualitásokról. A weboldalon elérhető többek között az egyesület bemutatkozása, HFS, pályázatok letölthető dokumentumai, valamint a munkaszervezet munkatársainak elérhetősége.

A weboldal mellett a másik kiemelkedő jelentőségű elektronikus kommunikációs eszköz az *e-mail*, ami az egyesület tagságával, elnökségével és ellenőrző bizottságával való kapcsolattartás leggyorsabb és legköltséghatékonyabb eszköze. E-mailen keresztül történik mindennemű tájékoztatás, ülések meghívóinak, előterjesztéseinek kiküldése, valamint a munkaszervezet által elkészített, havonta megjelenő hírlevél megküldése is.

A HACS havonta hírlevelet készít, melyet elektronikus formában bocsát az egyesületi tagok rendelkezésére minden aktuális hónapot követő hónap elején. A *hírlevél* tájékoztatást nyújt a HACS tevékenységéről, az aktuális kérelmek/pályázatok benyújtásával kapcsolatos információkról, projektek megvalósításáról, valamint egyéb agrár-vidékfejlesztési tárgyú hírekről, eseményekről.

A *személyes kommunikáció* mindig is fontos volt a HACS életében. Számos kihelyezett fórumot, tájékoztatót tartottunk már a kezdetektől fogva, amelyeken elsősorban a pályázati lehetőségekről, a támogatási kérelmek/pályázatok, valamint a kifizetési kérelmek beadási feltételeiről nyújtottunk tájékoztatást. A személyes megjelenés és tájékoztatás a jövőben is fontos szerepet kap majd.

Az egyesület működéséhez kapcsolódó iratokba a tagok jogosultak betekinteni az elnökkel történő egyeztetést követően. A betekintést kérő kötelezettséget vállal mások személyiségi jogainak tiszteletben tartására és a törvényes működés tekintetében az egyesület ügyeiben a titoktartásra. E kapcsán nyilatkozni kell. Az iratok a munkaszervezet irodájában tekinthetők meg az elnök jelenlétében, a személyiségi jogokat és az egyesület gazdasági érdekeit nem sértő iratokról az elnök engedélyével másolat készíthető.

A munkaszervezet a visszacsatolások, vagyis az ellenőrzések gyors és hatékony lebonyolítása érdekében egy jól átlátható, rendezett rendszert alakított ki az irodán belül. Az egyesületnél keletkezett valamennyi dokumentum a munkaszervezet irodájában rendelkezésre áll, témánként rendezve, elkülönítetten, külön irattár nem áll rendelkezésre. A beérkező és kimenő iratok nyilvántartására és áttekinthető kezelésére iktatási rendszert alakított ki a munkaszervezet, amelyet már a kezdetektől alkalmaz. Ezek alapján minden iratanyag gyorsan visszakereshető, megtekinthető. Az iktatás papír alapon történik.

A kommunikáció legfőbb mozgatórugója a munkaszervezet, amely a közgyűlés felhatalmazása alapján önállóan végzi tevékenységét. A HACS kommunikációjáért a munkaszervezet valamennyi dolgozója felelős. Munkájukról az elnöknek folyamatosan beszámolnak. A kommunikáció során a költséghatékonyság rendkívül fontos, így a térítésmentes eszközök használata jelentős. A térítés ellenében végzett kommunikációs feladatok elvégzése az elnök előzetes hozzájárulásával történik. A kommunikációs feladatok ellátásáért a munkaszervezet-vezető felelős.

A kommunikációs eszközök használata más-más ütemezés szerint zajlik. A weboldal fenntartása és frissítése folyamatos, akár napi rendszerességgel történik. Az elektronikus kommunikáció, vagyis az e-mail alkalmoszerű, de legalább havonta egyszer alkalmazandó. A munkaszervezet által elkészített hírlevél havi rendszerességgel jelenik meg, mindig a tárgyhót követő hónap első felében.

A HACS széles körű nyilvánosságot biztosít mind a HFS tervezés folyamatának, mind pedig annak megvalósításának. A tervezés során a HACS weboldalán minden tájékoztató, fórum vagy műhelymunka meghívója, témája, összefoglalója, emlékeztetője vagy jegyzőkönyve elérhető. A tervezéssel kapcsolatosan a weboldalon külön menüpontban kerültek feltöltésre a hírek, tájékoztatók, valamint az egyes eseményekhez kapcsolódó dokumentumok, amelyekről naprakészen informálódhattak az érdeklődők. Minden, a tervezéssel kapcsolatos dokumentum nyilvános és a weboldalon elérhető.

A kommunikációs tevékenység kapcsán a HACS pénzügyi ütemtervét tekintve, egyenlő arányú keretet tervez minden év vonatkozásában a kommunikáció finanszírozására. A felhasznált kommunikációs eszközök kapcsán a legtöbb esetben a térítésmentes lehetőségeket veszi igénybe a HACS (e-mail, hírlevél, helyi újságok). Az állandóan alkalmazott kommunikációs eszközök közül a weboldal fenntartásának van fix díja, havonta bruttó 12.700 Ft, ami így éves szinten 152.400 Ft. Rendezvényeken való részvétel kapcsán éves szinten legfeljebb 150.000 Ft összeggel számolunk. Ezek alapján a kommunikáció pénzügyi tervét tekintve éves szinten kb. 300.000 Ft kerül felhasználásra.

kommunikációs tevékenység pénzügyi terve				
2023	2024	2025	2026	2027
302.400 Ft	302.400 Ft	302.400 Ft	302.400 Ft	302.400 Ft

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

A 2014-2020-as programozási időszakban, illetve az azt követő 2021-2022-es átmeneti időszakban a pénzügyi és a világban zajló gazdasági események, valamint a covid-járvány hatására saját projekt megvalósítását nem vállaltuk.

A 2023-2027-es programozási időszakban saját projektként kívánja létrehozni a Kolon Turisztikai és Helyi Termék Adatbázist, amelyben a HACS területén működő turisztikai szolgáltatókat és helyi terméket előállító termelőket kívánja bemutatni. A turisztikai szolgáltató témakörön belül bemutatásra kerülnek majd a szálláshelyek, helyi értéktárak, múzeumok, tájházak, továbbá a szálláshelyhez nem kötődő turisztikai szolgáltatások, úgymint horgász-, vadász-, vízi-, öko-, bor-, lovas-, természeti- vagy épp a kerékpáros turizmus. A helyi termék kapcsán pedig az élelmiszerjellegű helyi terméket előállító termelők mellett a kézműipari termék előállítók is bemutatásra kerülnek. Ezen tevékenységek kapcsán 1 millió Ft-os költségvetéssel számolunk. Az online tér kapcsán a saját honlapon belül kívánjuk az adatbázist elhelyezni, így ekapcsán csak minimális 100 eFt-tal számolunk, a fennmaradó 900 eFt összeget külső vállalkozás által elvégzett piackutatásra és a marketing tevékenységre kívánjuk felhasználni (piackutatási tevékenység kapcsán a szolgáltatók, termelők felkeresése, a marketing tevékenység kapcsán fotódokumentációk készítése).

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérésénél.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók intézkedések hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet létrehozta a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
  - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
  - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
  - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
  - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
  - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):

- a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
- a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
- a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
- a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
- a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
- a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;
- eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.

- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

1. Helyi felhívás előkészítése

A program működtetése során két lényeges feladatot szükséges teljesíteni: a program hatékony végrehajtását és annak mérését, hogy a program elérte-e a kívánt hatásokat. A program hatékony végrehajtása a HACS-okon is múlik, ezért szükséges monitoring koncepció kidolgozása.

A HACS monitoring tevékenysége keretében a specifikus célokhoz rendelt indikátorok kapcsán megvalósult eredményeknek és a teljesítményeknek, vagyis a célok teljesülésének szakmai nyomon követését, továbbá a program kapcsán a források felhasználásának nyomon követését végzi a program alatt. Ezáltal adatgyűjtést, feldolgozást végez, amely alapján vizsgálható a tevékenység előrehaladása a kitűzött célok vonatkozásában.

A monitoring rendszer működtetése, az adatok gyűjtése és elemzése a munkaszervezet feladata. A HFS megvalósításának értékelését és monitoringját a munkaszervezet végzi.

2. A támogatási kérelmek benyújtásakor, illetve feldolgozásakor várt adatok

Valamennyi támogatást igénylőnek meg kell adnia kérelmében, hogy az intézkedéshez rendelt indikátor kapcsán mekkora értéket vállal a projekt keretében.

Az indikátorok definiálása a 10.2 fejezetben történik. A munkaszervezet a támogatási kérelemből kigyűjti és saját nyilvántartásában rögzíti a monitoring mutató szempontjából fontos információkat. A megvalósult projektek kapcsán a munkaszervezet segíti a monitoring adatszolgáltatás teljesítést, amelynek során a kedvezményezettek hozzájárulnak adataik HACS szintű felhasználásához.

A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a folyamatban lévő és megvalósuló projekteket. A támogatói okirattal lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése naprakészen történik. A munkaszervezet a kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kifizető ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel.

3. Monitoring

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, azok értékelését a munkaszervezet végzi, melyről évente beszámol a HACS-nak. A LEADER program monitoringja kapcsán fontos, hogy a mutatószámok aktuális értékeit a munkaszervezet folyamatosan gyűjtse és értelmezze, biztosítva ezzel, hogy a HACS vezetése egyértelmű jelzést kapjon a program és az egyes projektek aktuális állásáról, esetleges beavatkozások szükségességéről. A HACS az értékelés kapcsán levont következtetéseket felhasználja a HFS esetleges módosításához.

4. Ellenőrzések

A munkaszervezet a támogatási kérelmek feldolgozásakor különös figyelmet fordít arra, hogy a megadott indikátorok helyesen szerepelnek-e a kérelemben, azok nem túlzóak-e. Az ügyintézők ellenőrzik az indikátoroknál megadott adatokat a támogatási kérelem más pontjaiban megadott információk alapján. Szükség esetén felhívják a pályázó figyelmét annak helyesbítésére annak érdekében, hogy az üzemeltetési/fenntartási időben az esetleges ellenőrzések, illetve monitoring adatszolgáltatások során megfelelő adatokat tudjanak szolgáltatni.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	személyek száma	-	-	-	-	-	-	-

Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
Kiepipített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdőszetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt	-	-	-	-	-	-	-
	Napelemes fejlesztések								
	Biomassza								
	Egyéb								
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték	-	-	-	-	-	-	-
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma	-	-	-	-	-	-	-
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A	„okos falu” stratégiák száma	-	-	-	-	-	-	-

	támogatott „okos falu” stratégiák száma								
A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő	-	-	-	-	-	-	-
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkkel érintett személyek száma	fő	-	-	-	-	500	-	-
Beszerzett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db	-	-	-	-	3	-	-
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db	-	-	-	-	8	-	-
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db	-	-	-	-	8	-	-
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db	-	-	-	-	8	-	-
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db	-	-	-	-	8	-	-

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	Helyi vállalkozásfejlesztési beruházások támogatása	0	0	0	40,7	0	40,7	19,5
2.	Mezőgazdasági termelés és mezőgazdasági termékek feldolgozásának támogatása	0	0	0	0	0	0	0
3.	Helyi közösségi fejlesztések támogatása	0	0	0	166,5	0	166,5	80
4.	SAJÁT PROJEKT- Kolon Turisztikai és Helyi Termék Adatbázis	0	0	0	1,0	0	1,0	0,5
	Összesen	0	0	0	208,2	0	208,2	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	15,55	15,55	15,55	15,55	62,2
Animációs költségek	0	0	0	0	0	0
Egyéb tervezett bevételek	0,6	0,6	3,6	3,6	0,6	9
Összesen	0,6	16,15	19,15	19,15	16,15	71,2

A működés kapcsán a költségvetést úgy terveztük, hogy a rendelkezésre álló működési forrással gazdálkodhatunk. Ezen a működési kereten kívül tagdíjakból és a vállalkozási tevékenységből (pályázatírás, tanácsadás, projektmenedzsment) számítunk még bevételre.

Kiadásaink legnagyobb részét a személyi jellegű költségek jelentik most is és a jövőben is. A jövőben is a jelenlegi irodát kívánjuk fenntartani, valamint az eddigi szolgáltatókkal (pl. könyvelő, ügyvéd, rendszergazda) kívánunk együtt dolgozni, így dologi költségeink növekedésével jelentősen nem számolunk. Animációs költségekkel nem számolunk, mert a tevékenységet felmerülő kiadások nélkül, költséghatékonyan tervezzük megvalósítani.

Melléletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

a) A HACS összetétele: az elnökség, az ellenőrző bizottság, a tagság és a helyi bíráló bizottság bemutatása

Elnökség (Döntéshozó Testület)		
Név	Képviselet szférája	Képviselet szakterület
Szóke-Tóth Mihály elnök	közzsféra	településfejlesztés, közösségfejlesztés, kultúra
Dr. Bozóky Imre alelnök	közzsféra	településfejlesztés, közösségfejlesztés, kultúra
Balogh Károly elnökségi tag	civil szférája	településfejlesztés, közösségfejlesztés, mezőgazdaság, feldolgozóipar
Boldoczki Tímea elnökségi tag	civil szférája	közösségfejlesztés, településfejlesztés
Schindler János Antal elnökségi tag	vállalkozói szférája	mezőgazdaság, kultúra, művészet, településfejlesztés

Ellenőrző bizottság		
Név	Képviselet szférája	Képviselet szakterület
Balogh József János elnök	civil szférája	településfejlesztés
Gál Szilvia eb tag	közzsféra	településfejlesztés
Gubacsi Gyula eb tag	közzsféra	településfejlesztés
Somogyi Lajos eb tag	közzsféra	településfejlesztés
Szabó György Róbert eb tag	közzsféra	településfejlesztés

Kolon Menti Leader Egyesület tagsága		
Sorszám	Név	Képviselet
1	Ágasegyháza Község Önkormányzat	Füredi János
2	Agrár tanácsadás Kft.	Kósa Ferenc László
3	Agrárszak tanácsadók Egyesülete	Kósa Ferenc László
4	Ballószög Nagyközség Önkormányzat	Somogyi Lajos
5	Ballószögi Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Somogyi Lajos
6	Bács-Power Kft	Szóke-Tóth Mihály
7	Balogh Károly	Balogh Károly
8	Bátri Istvánné	Bátri Istvánné
9	Beke és Beke 2000 Kft.	Beke István
10	Bócsa Község Oktatásáért, Közművelődéséért Alapítvány	Gáspár-Bíró Katalin Ibolya
11	Bócsa Község Önkormányzata	Szóke-Tóth Mihály

12	Bócsai Birkózó és Labdarúgó Sportegyesület	Petróczi Balázs
13	Bús Lajos egyéni vállalkozó	Bús Lajos
14	Fülöpháza Község Önkormányzat	Nagyné Balogh Csilla
15	"Fülke Egyesület" Fülöpházi Kulturális Egyesület	Csernák Lászlóné Halák Mária
16	Fülöpházi Lovas Egyesület	Csaplár Tibor
17	Fülöpszállás Község Önkormányzata	Gubacsi Gyula
18	Gedeon Birtok Kft.	Varga Árpád Dénes
19	Helvécia Nagyközség Önkormányzat	Balogh Károly
20	Helvéciai SE	Balogh Károly
21	Innosped Kft.	Péli Dénes
22	Izsák Város Önkormányzata	Dr. Bozóky Imre
23	Izsépkér Plusz Kft.	Varga Julianna
24	Izsáki Házitészta Kft.	Juhász Sándorné
25	Izsáki Hubertus Vadásztársaság	Ö. Kovács Tibor
26	Izsáki Sárfehér Sportegyesület	Gréczy Gábor
27	Jakabszállás Község Önkormányzata	Szabó György Róbert
28	Jakabszállás Községi Sportegyesület	Szabó Mihály
29	Jakabszállási Lokálpatrióták Egyesülete	Szabó György Róbert
30	Jó-La Fruct Kft.	Tánczos László
31	Kárász István EV	Kárász István
32	Kecskeméti-Fülöpházi Nemzetőr és Küzdősport Egyesület	Fejes István
33	Kiskun Vadásztársaság	Cseh Szakáll Sándor
34	Kiss Pál EV	Kiss Pál
35	Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület	Lóránt Miklós
36	Kósa Ferenc László EV	Kósa Ferenc László
37	Magyarországi Tanyákon Élők Egyesülete	Balogh József János
38	Mondok Kft.	Mondok Miksa Illés
39	Orgovány Nagyközség Önkormányzata	Gál Szilvia
40	Orgoványi Gazdák Mezőgazdasági Szövetkezete	Subicz József
41	Református Egyházközség Fülöpszállás	Cseh Szakáll Sándor
42	Sárfehér Néptánc Egyesület	Czickné Izsák Anikó
43	Schindler János	Schindler János
44	Tegyünk Izsákért Egyesület	Tetézi Attila
45	THERMAL Kozmetikai Kft.	Makkos József
46	Ügyesvásárló.hu Alapítvány	Nagy Máté
47	Urbán Endre EV	Urbán Endre
48	Urbánné Budai Mária Ilona EV	Urbánné Budai Mária Ilona
49	Zajzy-Ker Kft.	Zajzon Sándor

Helyi Bíráló Bizottság tagjai		
Név	Képviselet szféra	Képviselet szakterület
Balogh József HBB tag	civil	településfejlesztés, közösségfejlesztés

Balogh Károly HBB tag	köz	közösségfejlesztés, településfejlesztés, mezőgazdaság, feldolgozóipar
Schindler János HBB alelnök	vállalkozói	mezőgazdaság, kultúra, művészet, településfejlesztés
Kósa Ferenc László EV HBB tag	vállalkozói	ifjúságvédelem, közösségfejlesztés
Szöke-Tóth Mihály HBB elnök	köz	településfejlesztés, közösségfejlesztés, kultúra
Helyi Bíráló Bizottság póttagjai		
Név	Képviselet szférája	Képviselet szakterület
Subicz József	vállalkozói szférája	mezőgazdaság, településfejlesztés
Tetézi Attila	civil szférája	közösségfejlesztés, településfejlesztés
Somogyi Lajos	közszférája	közösségfejlesztés, településfejlesztés

b) A HACS döntéshozó testületének bemutatása

A HACS döntéshozó testülete az elnökség, amely az a) pont első táblázatában bemutatásra került.

c) A HACS tervezett munkaszervezeti felépítésének bemutatása (személyek, feladatok, helyszín stb.)

A *munkaszervezet* az egyesület ügyviteli, adminisztratív szervezete, tevékenységét segítő iroda. Munkáját a munkaszervezet vezető irányítja, akinek kiválasztásáról, megbízásáról az elnökség gondoskodik. A munkaszervezet dolgozói tevékenységüket munkaviszony keretében látják el. A munkaszervezet vezető gondoskodik a munkaszervezet vezetéséről; gyakorolja a napi operatív munkáltatói jogokat a munkaszervezet dolgozói vonatkozásában; eljár, és a döntéseket végrehajtja, illetve dönt a hatályos jogszabályok, különösen az alapszabály, a közgyűlés és az elnökség által hatáskörébe utalt ügyekben; gondoskodik az egyesület nyilvántartásainak, különösen a jegyzőkönyveinek, határozatainak kezeléséről, a végrehajtandó feladatok vezetéséről; az elnök vagy elnökség által átruházott feladatok végrehajtásáról.

A HFS tervezését és megvalósítását, valamint a térségi animációs feladatokat és projekt-fejlesztést közvetlenül a munkaszervezet látja el. A munkaszervezet felügyeli a közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringját és végrehajtja az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységeket; támogatási kérelmek befogadását és értékelését elvégzi, valamint a pályázatok kiválasztását és a támogatás összegének rögzítését. Ösztönzi a helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítését, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is. Feladatai közé tartozik még képzésen, tájékoztatón való részvétel, stratégia-készítést megalapozó térségre vonatkozó adatgyűjtések és elemző tanulmányok készítése, a közösségi bevonás tevékenységei, együttműködési tevékenységek ösztönzése, azaz a helyi szereplők térségen belüli és kívüli kapcsolatrendszerének, valamint hazai és nemzetközi tudásmegosztásban megszerezhető kompetenciáinak fejlesztése. Ellátja az egyesület működtetésével kapcsolatos adminisztratív feladatokat és tevékenységeket, valamint népszerűsíti az egyesület tevékenységét, helyi köz- és magánszférabeli partnerségeket alakít ki. Biztosítja a HFS megvalósításának pénzügyi áttekinthetőségét.

A munkaszervezet ezen túl tanácsadással, projektgenerálási tevékenységgel segítséget nyújt a projektek fejlesztése, pályázatok elkészítése során, de nem készíti el a pályázatot és nem dönt a tartalom felett.

A stratégia tervezésekor 2 fő főállású, teljes munkaidős munkavállaló - 1 fő munkaszervezet-vezető, 1 fő ügyintéző - végzi el a feladatokat.

A munkaszervezet-vezető 2008. óta, azaz az egyesület megalakulása óta, megszakítás nélkül látja el a vezetői feladatokat, sőt már 2007. év kezdete óta tevékenykedik az előkészítő munkában, hiszen a HVS elkészítésében is jelentős szerepet vállalt. Korábban projektmenedzseri, beruházási ügyintézői, közbeszerzési-referensi, valamint a LEADER+ programban gesztori feladatokat látott el. A vidékfejlesztés területén több mint 18 év szakmai tapasztalata van. A munkaszervezet-vezető felsőfokú, nemzetközi kapcsolatok szakreferens végzettséggel rendelkezik. Nyelvismeretét tekintve kiváló készségei vannak, felsőfokú angol és középfokú német nyelvtudással rendelkezik. Precizitása, határozottsága, jó szervező-, együttműködő- és kommunikációs-készsége, mind-mind hozzájárulnak a hatékony munkavégzéséhez. 2023. augusztusától a munkaszervezet-vezető állományban marad, de feladatait határozatlan időre a korábbi helyettese látja majd el.

Az ügyintézői munkakört betöltő munkavállalók közül 1 fő munkaszervezet-vezető helyettesi feladatokat lát el, aki szintén az egyesület megalakulása, azaz 2008 óta dolgozik az egyesületnél. Korábban a LEADER+ programban gesztori feladatokat látott el. A vidékfejlesztés területén közel 17 év szakmai tapasztalata van. Az ügyintéző felsőfokú, közgazdász végzettséggel rendelkezik. Középfokon beszél angolul. Precizitása, határozottsága, jó szervező-, együttműködő- és kommunikációs-készsége, mind-mind hozzájárulnak a hatékony munkavégzéséhez. 2023. augusztusától a munkaszervezet-vezetői feladatokat látja el határozatlan ideig.

A munkaszervezet-vezető átmeneti távozásával szükség van plusz egy fő felvételére, így 2023. júliustól kerül foglalkoztatásra ügyintézői munkakört betöltő munkatárs. A vidékfejlesztés területén közel 8 év szakmai tapasztalattal rendelkezik. Az ügyintéző felsőfokú, közgazdász végzettséggel rendelkezik. Nyelvismeretét tekintve középfokú angol és középfokú német nyelvtudással rendelkezik. Precizitása, jó együttműködő- és kommunikációs-készsége, mind-mind hozzájárulnak a hatékony munkavégzéséhez.

d) A működés fizikai feltételeinek rendelkezésre állása és a fenntartás biztosításának bemutatása

A munkaszervezet irodája 2015. július 01. óta Izsákon működik, amelyet Izsák Város Önkormányzatától bérel az egyesület határozatlan időre. A feladatok ellátásának helye ez a központi iroda. A 26 m² alapterületű helyiség önálló telefontal, fax-szal, valamint szélessávú internet kapcsolattal rendelkezik. Az iroda jól felszerelt, egy A3 fekete-fehér fénymásoló-nyomtató színes szkennelvel, digitális fényképezőgép, vezetékes telefon/fax, mobiltelefonok, valamint a munkavégzéshez rendelkezésre állnak irodabútorok (szekrények, asztalok) is. Hardware és szoftverellátottság megfelelő. A rendelkezésre álló gépek, eszközök, bútorok az egyesület tulajdonát képezik, így azok fenntartása hosszútávon biztosított.

A HACS szervezeti felépítése, szerepek és eljárások

A HACS jogi személyiségű szervezetként működik 2008. október 9. óta, neve egészen 2015. október 31-ig Dunamellék Leader Egyesület volt, amelyet a területi átalakulás következtében indokolt volt megváltoztatni. A LEADER program sikeres megvalósítását a HACS egyesületi formában biztosítja, amelyet továbbra is fent kíván tartani, hiszen ezáltal biztosított a legnagyobb mértékben a program végrehajtásához és folyamatos fejlesztésekhez szükséges átlátható, nyilvános működés. Az egyesület 2008 óta sikeresen működik, hozzájárulva mindenkorai fejlesztési stratégiájának megvalósításához, valamint a térségi szereplők ösztönzéséhez.

Az egyesület alapszabály szerint közcélú, ezen belül kulturális, oktatási, településfejlesztési tevékenységet folytat.

Az egyesület természetes személy tagja, vagy jogi személy tag esetén az általa kijelölt természetes személy az egyesület bármely tisztségére megválasztható, amennyiben nem esik a jogszabályban megfogalmazott korlátozások hatálya alá. Ezek alapján a közgyűlés tagjaiból választhatók ki az elnökség, illetve az ellenőrző bizottság tagjai. Az egyesületnek rendes tagjai lehetnek, akik egyetértenek az Egyesület céljaival, elfogadják az alapszabályt, rendszeresen fizetik a tagdíjat és felvételükhöz az Elnökség határozatával hozzájárul.

A tagság nyitott, azaz a HACS illetékességi területéről a tagok valamennyi szférából szabadon és korlátozásmentesen csatlakozhatnak, amennyiben a tagsági követelményeknek megfelelő természetes vagy jogi személyek, és rendelkeznek legalább két tag írásbeli ajánlásával. A felvételi eljárás a tagjelölt belépési nyilatkozatának az elnökséghez eljuttatásával kezdődik és az elnökség tagjainak egyszerű szótöbbséggel hozott határozatával jön létre. Az elnökség csak akkor tagadhatja meg a tagfelvételt, ha a tagjelölt, a hatályos jogszabályokban foglalt feltételeknek nem felel meg. A taggal kapcsolatos elvárás, hogy az alapszabályt elfogadja és vállalja, hogy fizeti a megállapított tagdíjat. A tagság jelenleg 49 főből áll, összetételét tekintve 41 % tartozik a civil szférához (20 tag), 18 % a közszférához (9 tag) és 41 % a vállalkozói szférához (20 tag). A legtöbb tag Izsák várost képviseli, összesen 15 fő, azaz a teljes tagság 31 %-a. A tagok nyilvántartását a munkaszervezet naprakészen vezeti, melyet a honlapján közzétesz. A HFS tervezésekor hatályos taglistát az 1. számú melléklet tartalmazza.

Az egyesület szervezeti felépítését tekintve négy állandó szervből: közgyűlésből, elnökségből, ellenőrző bizottságból és a munkaszervezetből áll.

Az egyesület legfőbb szerve a *közgyűlés*, amely a tagok összességét jelenti. A közgyűlésben, mint döntéshozó szervben sem a közszféra, sem a vállalkozói, sem pedig a civil szféra nem rendelkezik a szavazati jogok 50%-ot meghaladó hányadával.

A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik az alapszabály elfogadása, módosítása; az egyesület megszűnésének, szétválásának vagy más egyesülettel egyesülésének kimondása; a tagdíj mértékének megállapítása; az éves költségvetés meghatározása és elfogadása; az elnökség és az ellenőrző bizottság éves beszámolójának elfogadása; az elnökség által a tagsági jogviszony kérdésében hozott határozat elleni fellebbezés elbírálása; az elnök, az alelnök és az elnökség valamint az ellenőrző bizottság megválasztása; az egyesület közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiájának elfogadása; a LEADER HACS előző évi tevékenységét bemutató beszámoló elfogadása; könyvvizsgálói jelentéssel záradékolt éves beszámoló és mérleg, valamint a közhasznúsági melléklet elfogadása.

Az *elnökség* az egyesület közgyűlés által választott döntéshozó szerve, amely 5 tagból áll: elnök, alelnök és 3 fő elnökségi tag. Egyik szféra sem rendelkezik a szavazati jogok 50%-ot meghaladó hányadával. Jelenleg 2 fő képviseli a közszférát, 1 fő a vállalkozói szférát és 2 fő pedig a civil szférát. Az elnökség, az elnök és az alelnök mandátuma 5 évre szól.

Az *elnökség* az egyesület közgyűlés által választott döntéshozó szerve. Feladatai közé tartozik, hogy képviselőt delegálhat egyéb szervezetekbe; munkaszervezet vezetéséért felelős munkaszervezet-vezetőt kiválasztja; dönt két közgyűlés közötti időszakban az Egyesület ügyeiben, kivéve azokat a tárgyköröket, amelyeket az alapszabály, vagy jogszabály a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe vagy más személy, egység hatáskörébe utal; dönt a tagfelvételtől; határoz tag kizárása ügyében; az elnökkel elkészíti a közgyűlés általi elfogadásra az éves elnökségi beszámolót, valamint, pénzügyi beszámolót és mérleget, közhasznúsági mellékletet, költségvetést, terveket; dönt a helyi közösségvezérelt fejlesztési stratégia végrehajtása során a munkaszervezet által befogadott és értékelt, támogatási rangsorába állított pályázatok/támogatási kérelmek jóváhagyásáról; dönt az elnök által felterjesztett támogatási rangsorok alapján a források allokációjáról; utasítja az elnököt a forrásallokáció során feltárt eljárási hibák javítására; jóváhagyja a hatályos jogszabályokkal összhangban elkészített Szervezeti és Működési Szabályzatot; feladatai elvégzéséhez szakértőket foglalkoztathat; megbízza a könyvvizsgálót.

A közgyűlés az egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrzése céljából *ellenőrző bizottságot* hoz létre, mely csak a közgyűlésnek alárendelt testület, tagjai az elnökségtől függetlenek, tevékenységük során nem utasíthatók. Tagjai nem helyettesíthetők, a bizottság munkájában személyesen kötelesek részt venni. 5 tagból áll, akik közül 1 a civil szférát és 4 a közszférát képviseli. Az elnököt és külön a négy tagot a közgyűlés választja 5 évre.

Tevékenységét a saját maga által elfogadott éves Munkaterv alapján végzi, döntéseit az abban foglalt feladatai kapcsán hozza. Az Ellenőrző Bizottság feladata az egyesület pénz- és vagyonkezelésének vizsgálata; a társadalmi szervezetek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok és egyéb kötelező előírások betartásának ellenőrzése; tagdíjak befizetésének ellenőrzése; az éves mérleg felülvizsgálata; a gazdálkodás célszerűségének, szabályszerűségének, az előírányzott bevételek és kiadások teljesítésének évenkénti vizsgálata; a bizonylati fegyelem betartásának ellenőrzése; az egyesületi vagyon megóvása érdekében szükséges intézkedések megtételének ellenőrzése.

A munkaszervezet látja el az egyesület operatív feladatait, a pályázókat segítő térségi szintű szaktanácsadási és projektgenerálási feladatokat, valamint a támogatási kérelmek ügyintézését. Ezen kívül vállalkozási tevékenység keretében pályázatírással, projektmenedzsment szolgáltatással foglalkozik. A munkaszervezet az egyesületen belül nem képez önálló jogi egységet. Döntéseit a pályázati ügyintézés kapcsán önállóan hozza, de az Egyesület működését tekintve önálló döntési jogköre nincsen.

A HBB a korábbi évek gyakorlata alapján a LEADER HACS által a helyi döntéshozatal végrehajtása érdekében létrehozott és működtetett szerv, a jogi személyiségű szervezet választott testülete. A HBB a LEADER jogcím kapcsán az előzetesen benyújtott projektjavaslatokat megvizsgálja és dönt annak HFS-hez való illeszkedéséről, támogathatóságáról. Feladata körében biztosítja a hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozását a pályázatok kiválasztásához.

A HBB jelenleg 5 főből áll, egyik szféra sem rendelkezik a szavazati jogok 49%-ot meghaladó hányadával, így a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Továbbá 3 póttag került megválasztására. A HBB a legutóbbi ülésén döntött az ügyrendjének módosításáról, miszerint az 5 fő mellé további 1 fő tagot választ, mivel a HBB-nek jelenleg női tagja nincs. A döntést a HBB az esélyegyenlőségi feltételek biztosítása érdekében hozta meg, hogy a következő közgyűlésen az ügyrendnek megfelelően megválasztható legyen az 1 fő női tag, megfelelve így a következő programozási időszak esélyegyenlőségi elvárásainak.

A HBB biztosítja a pályázatok kiválasztása, illetve a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által az összhangot a HFS-sel. Mérlegeli a támogatás szükségességét, előkészíti és közzéteszi a pályázati felhívásokat vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárást, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását. A HBB az egyesületen belül nem képez önálló jogi egységet. Feladatait tekintve döntéseit önállóan hozza.

A HFS megvalósítása során biztosított a hátrányos helyzetű emberek képviselete, hiszen az egyesület tisztségviselői között női munkavállalókat és a tanyákon élőket is képviseli egy-egy fő. 40 év alatti és női tag is képviselteti magát az elnökségben, a közgyűlésben, valamint hamarosan a HBB-ben is. A közgyűlésben a szegénységben élő gyermekek és a fiatalok képviselete is biztosított egy civil szervezet által.

Az értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása:

A korábbi évek gyakorlata alapján a HFS megvalósítására beérkező támogatási kérelmeket a HACS munkaszervezete fogadja be, hiánypótolgatja, értékeli, valamint terjeszti elő döntésre először a HBB elé. A HBB előzetesen áttekinti a HACS munkaszervezete által megküldött értékelési és pontozási javaslatot, illetve az elutasításra javasolt támogatási kérelmeket. Az ülés keretében tárgyalják meg a HACS munkaszervezete által összeállított értékelési és pontozási javaslatot, továbbá az elutasításra javasolt kérelmek indokolásának megalapozottságát. A HBB feladata a beérkező helyi támogatási kérelmekről döntési javaslat összeállítása és a helyi támogatási kérelmek pontozásának megállapítása, valamint ezen dokumentumok továbbítása a HACS részére, azzal, hogy a HBB a kérelemre vonatkozó támogató vagy elutasító döntési javaslatot a kérelmek – helyi felhívásban előírt értékelési szempontoknak való megfelelés szerinti – sorrendje alapján tesz. A határozatképesség feltétele, hogy a HBB tagok legalább 50 %-a jelen legyen (összesen legalább 5 fő mandátummal és szavazati joggal rendelkező HBB tag és póttag együttes jelenléte a szavazásnál), és az ülésen és a döntések meghozatalakor egyik szféra sem rendelkezik a szavazatok 49%-át meghaladó hányaddal. Döntéseit szavazás útján, egyszerű többséggel hozza.

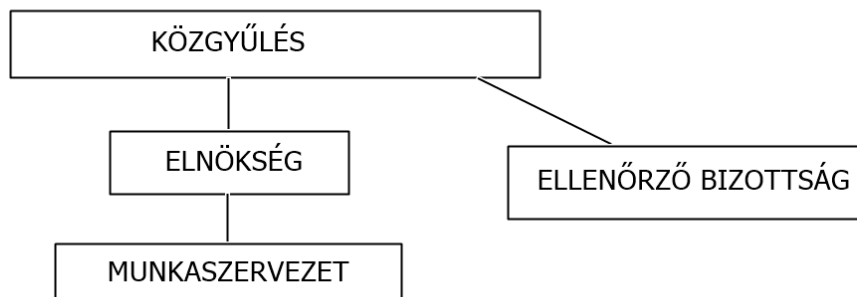
Ezt követően a döntéshozó testület dönt intézkedésenként a támogatáshoz szükséges minimum pontszámról, valamint a kötelezettségvállalás összegéről. A határozatképesség feltétele, hogy a tagok legalább 50 %-a jelen legyen. Döntéseit szavazás útján, egyszerű többséggel hozza.

A támogatási kérelmek benyújtását folyamatosan tervezzük, több, akár 5-10 szakaszrészre beiktatva. A támogatási kérelmek értékelését is szakaszosan tervezzük, tehát az egyes benyújtási időszakok lezárását követően az addig beérkezett kérelmek kerülnek értékelésre.

A kiválasztás pontozási szempontrendszer alapján történik majd, a 9.1 pontban meghatározott kiválasztási kritériumok alapján, melyet a munkaszervezet végez el. Előreláthatólag:

- a nemek közötti, a társadalmi esélyegyenlőtlenség és a hátrányos helyzet csökkentését célzó kezdeményezések ösztönzése,
- a térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,
- fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- projektterv minősége,
- térségi szempont,
- a közösség bevonásának módjának leírását (projektgyűjtő adatlapok, stb.),
- a tervezés ütemezését (helyi felhívások, források),
- humán erőforrás megléte.

A KOLON MENTI LEADER EGYESÜLET SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

Kolon Menti Leader Egyesület

